

• ATT GIMONAS SAKNAR RESPEKT för lokalkonkurrenten Umeå IK torde väl tydligt framgå av denna bild från helgens derby. Oavsett vilka psykningar som Christer Johansson och hans lagkompisar använde inne på banan, så var också Gimonas det bättre laget och vann derbyt med knappa 15 poäng.

Norrlands hopp ute?

NORRKÖPING (VK)

MoDo Hockey är som bekant Norrlands sista hopp då det gäller att få ytterligare ett lag i elitserien i ishockey 1990/91 förutom redan tidigare klara Luleå Hockey. Men det hoppet är i dag ytterst litet, detta trots att MoDo som bekant inledde den så kallade kvalserien med tre raka segrar.

Men i går i Himmelslundshallen i Norrköping brakade MoDo ihop som kanske aldrig för den här säsongen. 1-7 (0-2, 1-2, 0-3) mot Vita Hästen på bortaplan, samma Vita Hästen som man tre dagar innan besegrade med 5-1 i Kempehallen. Sanningen var att det var förordningskande att se hur MoDo förvandlades till statister och blev utspelade i den sista perioden.

– Fruktansvärt, något sämre har vi knappt spelat någon gång, menade Ulf Thors, MoDo-tränaren. Ska så vara förra mötet i Himmelslundshallen, då stod vi oss inte ens upp till kamp någon sekund under matchen.

Det har varit märkliga matcher mellan MoDo och Vita Hästen den här säsongen. MoDo har vunnit båda hemma i Kempehallen, totalt 14-4 i mål. Vita Hästen har vunnit båda på sin hemmaplan, totalt 11-2 i mål. Varför blir det egentligen så?

– Ja, jag kan förstå bara svara för vår del, så här ska man förstå inte braka ihop, menade Thors.

Sanningen är att Vita Hästen borta och Vita Hästen hemma i Himmelslundshallen är två helt skilda lag. Här är de betydligt tyngre och svårare att komma till rätta med. Hur som helst var det klasskillnad mellan dagens båda lag hur man exempelvis jobbar för laget och offrade sig.

• Nattevärt slöja

– Jag tycker att vi var med nägorunda första tio minuterna i matchen trots underläge 2-0 redan då, vidare nägorunda också i andra perioden men i övrigt så drar jag en nattsvart slöja över allt, speciellt den sista perioden då vi inte ens var fyra på pucken.

Mållkillnadssiffror ser det ut att bli nu i toppen i kvalserien, detta sedan MoDo tappat sin fina målskillnad. Laget var tio mål före tvåan Rögle inför fjärde omgången – de tio målen åt Rögle upp i går, sex minus för MoDo i Norrköping, fyra plus för Vita Hästen mot Björklöven. Lågt där till också att Vita Hästen åt upp två mål för varje plusmål man gjorde på MoDo, just nu har Vita Hästen fyra plus och har kvar att möta Rögle hemma i morgon och Björklöven borta på söndag.

• Lång skadellista

För MoDo Hockey ser det långt ifrån ljus ut. Lagets sjuk- och skadellista blir bara längre och längre. Sedan tidigare är förvarde Lasse Ström, Mikael Ståhl och Ulf "Sasse" Sandström borta för resten av säsongen, backen Robert Prestadhus blev på lördagen innan laget åkte till Norrköping på grund av influensa och feber, skyttekonung Kent Lantz steg av efter uppvärmingen innan matchen mot Vita Hästen på grund av mag-sjuka och backen Tony Olofsson blev skadad i en knät i matchen och är borta för resten av säsongen också han.

– Som det ser ut får jag vara nöjd om jag får ihop fullt lag i de två återstående matcherna, säger Ulf Thors.

• 17 spelare

I går hade MoDo bara 17 ombytta spelare då det var dags för match, bl a spelade 16-årige junioren Markus Nilsson från start. Han var långt ifrån den sämste i laget. Men frågan är om inte Markus får speelförbud i fortsättningen – han är en av nyckelspelarna i junior-VM i ishockey som börjar i Örnsköldsvik på onsdag, då får han knappast spela på torsdag kväll i kvalserien för MoDo och definitivt inte borta mot Rögle på torsdag.

– Jag måste ta ett snack med juniorlandslagets Lars Öberg, säger Thors. Vi behöver Markus Nilsson till varje pris.

• Fredriks sista

Det värsta är att MoDos 21-årige landslagsmålvakt Fredrik Andersson kanske görde sin sista match för säsongen i går. Fredrik var egentligen aldrig inne i matchen, han hade en svår match och fick bara 25 skott, släppte alltså sju puckar förbi sig av 25 försök från Vita Hästen. Fredrik Andersson ville byta redan vid 2-0, han var också på väg att byta efter 7-1 då det återstod sju minuter.

Jag skickade in honom båda gångerna, tycker inte att det finns någon anledning för Fredrik att stiga av, men i dag var han definitivt inte bättre än någon annan i laget, det var symptomatiskt svårt över hela linjen, menade Ulf Thors, mycket beklämd förstås.

• Lindans gärgänget

För hockeyveriges klassiska lindanslag MoDo Hockey har den här säsongen varit nästan rekordstark då det gäller lindanseri- et, laget ledde ju elitserien efter tio omgångar, brakade ihop och tog bara två segrar på 17 matcher,

därefter blev man tvåa i allsvenskan, åkte på tre raka förluster mot Malmö i finalspelet och nu håller man också på att spela bort chanserna i kvalserien.

– Exakt trösten är väl att vi ännu har svårare i egna händer, säger Ulf Thors. Skulle vi orka ladda om och vinna de två matcher som återstår är vi ju klara, men visst är jag den förste att erkänna att det ser mycket, mycket svårt ut. – En sådan här stor förlust sätter sig också enormt på psyk, nu gäller det förstås att skaka av oss den men det blir naturligtvis väldigt svårt.

• 2x10 för Timo

Inte blev det bättre av att MoDos normalt enda respektgivande spelare mot Vita Hästen, finske landslagsbacken Timo Blomqvist, blev utvisade 2x10 minuter 14 sekunder in i tredje perioden.

– Där rök chansen till att i varje fall hålla siffrorna nere, menade Ulf Thors. Istället kunde Vita Hästen ut och paradspela.

Hundrakilobäsen och 1,96 cm långa Rickard Rauga hade rena lekstugan och sköt tre av målen, tillsammans med forwardskamraterna Pete "Fisov" Eriksson och Jeff Hälgård gjorde man hur man ville med MoDos försvar, trion sköt fem av Vita Hästens sju mål och tog en grym revansch för den dåliga match man gjorde i Kempehallen i torsdags.

• Paradespel

I det här laget grämer man sig förstås ännu mer över sudden death-förlusten borta mot Rögle i andra omgången, menade Torgny Bendelin, Vita Hästens tränare. Men vi ska förstås göra allt för att förstås Rögle, därefter alla Björklöven borta. An har vi ju chansen.

Hur som helst var det fantastiskt skönt för oss att få paradspela mot MoDo hemma och vinst att även vi kan spela fin, snabb och passnings-

Kvalserien

Vita Hästen - MoDo	7-1
Rögle - Björklöven	6-2
MoDo	4 2 0 1 18-15 6
Rögle	4 2 0 1 18-15 6
Vita Hästen	4 2 0 2 17-13 4
Björklöven	4 0 0 4 11-21 0

Nästa omgång:

Tisdag 3 april: MoDo-Björklöven, Vita Hästen-Rögle.
Torsdag 5 april: Björklöven-Vita Hästen, Rögle-MoDo.

Matchfakta

VITA HÄSTEN - MODO
7-1 (2-0, 2-1, 3-0)
Mål, Vita Hästen: Richard Rauga 3, Peter Eriksson 2, Dennis Ström, Björn Myrvall. MoDo: Hans Lodin.
Publik: 4 095.
Utv, Vita Hästen: 5x2. MoDo: 3x2, 1x10.

RÖGLE - BJÖRKLÖVEN
6-2 (3-1, 0-1, 3-0)
Mål, Rögle: Per-Johan Svensson, Roger Eriksen, Mikael Wikström, Roger Hansson, Stefan Nilsson, Jan Ericson. Björklöven: Johan Thorsqvist, Joakim Lidgren.
Utv, Rögle: 3x2. Björklöven: 7x2, 1x10.
Publik: 4 209.

Kurser-ligan

Staffan Andersson, målvakt.
Trots sex baklämnade svarade Staffan för en mycket bra match och svarade för målgåver av fina räddningar i båda lägen.

Lars Karlsson, back.
Står alltid rätt och gör inte alltför många fel. Machades flitigt i både box och powerplay.

Ulf Andersson, forward.
Bäpp i skridskoåktningen och låg bak om de fyra förhållerna som Löven skapade.

Femton viktiga poäng

Triumf i derbyt och nytt kontrakt

Trots att Umeå IK ligger långt, långt före Gimonas i bowlingens elitserie blir det för det mesta mycket jämnt när de två lagen möts i ett derby.

För tre veckor sedan vann UIK säsongens första derby med knappa 36 poäng. I går, söndag, fick Gimonas sin revansch hemma i Tegshallen med en än mindre marginal. Bara 15 poäng skilde till Gimonas fördel.

– Det finns alltid lite prestige med i leken när vi möts, så visst var det skönt att vi tog en så snabb revansch. Dessutom säkrade vi nytt elitseriekontrakt i och med den här segern, sa en nöjd Jan-Erik Brändström, coach i Gimona, när segern var klar.
Dubbel glädje i Gimonas läger alltså och de har all anledning att vara nöjda med sin insats. Det här var nämligen ett mycket bra derby. Fint spel från båda håll och dessutom spännande in i det sista.

– Vi ville kanske för mycket i dag. Samtidigt är det alltid väldigt svårt att slå ett lag som Gimonas, som egentligen inte hade så mycket att spela för i dag, menade UIK:s Thomas Lundberg som med sina 888 poäng var matchens bäste spelare.

Strålände start
Gimonas inledde matchen strålände och UIK hamnade direkt på efterkälken. En inledningsserie på 1726 poäng tillhörde definitivt ovanligheterna när det gäller Gimonas. Tidigare under säsongen har alla, för många poäng gått till spillo på grund av ursula matchöppningar. Nu gjorde fyra spelare resultat på över 220 och Gimonas vann faktiskt den första serien med hela 213 poäng. Vägen mot segern tycktes i det laget vara spikrak.

Men ännu fanns det många hinder kvar att passera. UIK gav inte tappri och plockade in hälften av försprånget i serie nummer två. Framför allt var det Thomas Lundberg och Lars-Erik Brändström som förde in UIK i matchen igen.

• Nerverna i stry

Tredjeserien blev jämn och man lät sig fortsätta imponeras av Gimonas. Det är mycket starkt av laget att hålla nerverna i stry med ett så segherungligt UIK bakom sig. Gimonas ökade på ledningen till drygt 150 poäng och därmed verkade matchen avgjord.

Men ett derby är alltid ett derby och i avslutningsserien började kanske ändå nervtrådarna att röra på sig hos Gimonas-spelarna. Mot slutet blev det väldigt många otäckta rutor för hemmalaget och UIK kröp allt närmare. Skulle Gimonas tappa en så stor ledning?

– Ja, visst blev jag orolig när de hela tiden plockade in på oss, men som tur var redde det ju upp sig i alla fall, sa Jan-Erik Brändström.

• Chans hela vägen

faktiskt segerchansen kvar i det absolut sista slaget.

– Det känns drygt att förlora när vi ändå var så nära. Nu tappar vi dessutom serieledningen, vilket inte alla är särskilt roligt. Jag tycker personligen att det är minst lika prestigefyllt att vinna en serie som pågå i åtta månader som att vinna ett SM-slutspel, kommenterade Thomas Lundberg.

Fortfarande har dock laget en bra chans att vinna serien. UIK och Joker ligger just nu på samma poäng och dessa två lag möts i den absolut sista omgången i slutet av april.

• 888 i topp

Sammanfattningsvis en mycket bra derbymatch, med flera fina individuella resultat. Nämdes Thomas Lundberg var alltså bäst på 888 poäng, med alla serier över 300. Därefter följde gimonaskaren Christer Johansson på 873 och UIK:s Anders "Linus" Öhman med 851 poäng. "Linus" började mycket svagt, men slog i de två sista serierna ihop storfina 851 poäng.

Nämnas bör också att magiske Gimonas-spelaren Roger Grönberg slog ihop 846 poäng, trots en något orolig sömn natten mot söndagen.

– Ja, jag har inte sovit något sedan klockan fem i morse, då magstukan tvingade mig till toaletten, berättade Roger.

Det ska tydligen till mycket för att ändra en gimonaskare från ett spela bowling.

GIMONAS - UMEÅ IK 6412 - 6397
(1726-1513, 1576-1682, 1578-1685-1624)
Gimonas: Christer Johansson 873, Roger Grönberg 846, Magnus Lomakka 814, Peter Nordström 800, Tommy Mäkelä 786, Stefan Stöderlund 782, Göran Sundin 778, Christer Brändström 729.
Umeå IK: Thomas Lundberg 888, Anders Öhman 851, Ove Lundgren 819, Carl-Axel Dahlgren 808, Lars-Erik Brändström 802, Anders Birkeros 756, Mattias Uhlén 738, Anders Sandström 734.

• En nolla till

Umeå IK fick inkassera ytterligare en förlust i helgen. Lördagens bortamatch mot Östersundslaget Arneljog gav ingen poängutdelning, men det var väl heller inte särskilt oväntat. Arneljog är nämligen ett erkänt duktigt hemmalag och släpper sällan ifrån sig några poäng i hemmahallen.

Men UIK gavs verkligen chansen, fyra Arneljog spelade långtifrån borta match mot Östersundslaget Arneljog stannade faktiskt på mycket bleka 1381 poäng och Umeåslaget ryckte trots dåligt spel åt sig en ledning på närmare 100 poäng.

Tyvärr lyckades dock inte UIK hålla ledningen in i mål. En hyfsad andraserie följdes av en svag tredjeserie och en rent ut sagt dålig avslutningsserie. Trots det skilde bara 43 poäng i slutprotokollet, så visst borde UIK ha vunnit denna match.

– Ja, usch vad jobbigt! Två knappa förluster på samma helg... sa en besviken Thomas Lundberg.

• Däliga resultat

Mattias Uhlén var nu bäst på 819 poäng och ett så lågt bästare resultat har väl UIK sällan haft. **ARNELJOG - UMEÅ IK 6107 - 6064** (1381-1476, 1701-1583, 1542-1515, 1683-1499)
Umeå IK: Mattias Uhlén 819, Thomas Lundberg 799, Lars-Erik Brändström 790, Anders Sandström 788, Ove Lundgren 754, Anders Öhman 742, Anders Birkeros 684, Carl-Axel Dahlgren 693, Valter Johansson 1891.
Arneljog: Berndt Nilsson 828, Jörgen von

2/4 1990

Ingrid in i slakteriföreningens styrelse

NORDMALING (VK)

Vid fredagens slakteristämman i Nordmaling utsågs Ingrid Lidström, Djupsjö, till ny ledamot i distriktsrådet efter Sixten Johansson, Gräsmyr.

När Nordmalingsdistriktet av Norrlands Slakteriförening hade sin distriktsstämma deltog slakteriföreningens verkställande direktör Pontus Sundman. Han redogjorde för den verksamhet och utveckling som föreningen haft under 1989 och svarade på deltagarnas frågor.

• Framtidsplaner

De 40-talet närvarande köttleverantörerna tog entusiastiskt del av redogörelsen och de framtidsplaner som ligger för handen. Ur verksamhetsberättelsen framgår att nordmalingsdistriktet minskat med 14 medlemmar till 272. Vidare framgår att av dessa är det 167 köttleverantörer som tillsammans slaktat 355 ton. Detta ger ett medeltal på 2,1 ton kött per leverantör.

• Tre damer

I samband med stämman invaldes tre damer i styrelsen. Ingrid Lidström, Djupsjö, efterträder Sixten Johansson i distriktsrådet som efter ca 15 år valt att avstå omval. Till avdelningens fullmäktigerepresentanter invaldes Karin Eriksson, Långed, och Astrid Magnusson, Levar. Kvar på sina poster i distrikts-

• Vid slakteriföreningens distriktsmöte i Nordmaling på fredagen lämnade Sixten Johansson (t v) styrelsearbetet efter 15 år. Han ersätts av Ingrid Lidström, Djupsjö. Pontus Sundman, slakteriföreningens VD som går i pension avtackades med blommor.

FOTO: ANDERS WIKMAN

rådet blev Rolf Jonzon och Tommy Söderberg.

Vid distriktsmötet avtackades

slakteriföreningens avgående verkställande direktör, Pontus Sundman, Umeå, som får pen-

sion efter 40-års arbete vid föreningen.

ANDERS WIKMAN

Visionslös negativism Nordmalings kris

MASSMEDIA basunerar ut att det råder ekonomiskt kristillstånd i landet. Allra värst tycks Nordmaling ha drabbats, åtminstone enligt en del, till åldern komna politiker och före detta kommunpolitiker. Allt ont förefaller bero på bygget av en is- och sporthall.

Vad var alternativet till sportanläggningen? Jo, en utbyggnad av kommunkontoret med en förstörd lekpark som följd samt enbart bygge av en ishall. Så var majoritetsförhållandet inför budgetfullmäktige i november. Har vi historiken klar för oss, kanske debatten kan bli mer sansad. Det var i det här läget som Nop tog kontakt med s och vpk för en acceptabel lösning för alla parter. Möjligheten att åstadkomma en uppgörelse med de borgerliga partierna fanns inte, åsikterna gick isär inte bara mellan partierna utan även inom partierna.

Låt oss en gång för alla slå fast att sportanläggningen inte belastar

1990 års budget. Att vi nu tvingas till en del besparingar beror på att vi politiker gjort en omfattande felbudgetering. Vi borde ha insett att kommunförbundets rekommendationer om löneökningar på fem procent var felaktiga. Att, som kommunalrådet, skylla besparingarna på de anställdas höga lönelöft ställer jag inte upp på. Det är politikererna som har det fulla ansvaret för budgeten.

Kommunen har kalkylerat med en årlig drift- och kapitalkostnad på idrottsanläggningen om cirka sex miljoner kronor. Det innebär att kommunen lånar hela beloppet samt att hallen skall drivas i kommunal regi. Lägg märke till att några kalkyler på intäkter inte har presenterats. I dag vet vi att hallarna går att driva betydligt billigare än kommunens kalkyler. Ett i högsta grad intressant hyreskontrakt har erbjudits från entreprenörens sida. Och varför har inte kommun-

ledningen tagit upp några samtala med idrottsrörelsen i den här frågan? Vad väntar man på?

Personligen vägrar jag att sälla mig till den skara av politiker/debattörer som enbart ser problem i Nordmalings kommun. I stället måste vi lyfta blicken och se vilken utvecklingspotential som finns i Nordmaling. Geografiskt sett har vi ett fantastiskt läge, två älvar rinner genom kommunen, E4 och stambanan passerar inom våra gränser. Botniabanan planeras för fullt. Vidare har vi en bra och billig barnomsorg, en decentraliserad skolverksamhet, billig tomtmark, ett differentierat näringsliv. Vilken annan kommun i Västerbottens län kan visa upp något liknande? Förmodligen ingen.

Må ni visionslösa negativister vakna upp och se möjligheterna i stället för problemen, utveckling i stället för stagnation!

3/4 1990 Kjell Nilsson (Nop)

3/4 1990

Tio års harvande slut

NORDMALING (VK)
Efter tio år i badminton-trean tar nu åter Nordmalings IF steget upp till division II. Vid helgens tävlingar i Luleå säkrade laget serieseger, som betyder spel i div II nästa säsong.

Åldern ser inte ut att bita på några av Nordmalings kommuns stora idrottsprofiler. Trots att Erik Eklund och Ove Häggström nästa år fyller 50 år, femtio år, är de fortfarande viktiga stöttelpare i Nordmalings badmintonlag.

Vid 49 års ålder har de tillsammans med Per Eklund, Hellis Nilsson, Per Oscarsson, Jörgen Karström, Carola Holmlund och Annica Nilsson vunnit norrlands-serien division III. När laget tar steget upp till en högre serie så blir de båda 50-åringarna fortfarande kvar i laget.

Vi måste förstärka laget med ett par spelare, men många får det inte bli för då kanske vi inte platsar, säger Erik Eklund skämtsamt och upper att det kan vara jobbigt för en 50-åring att spela badminton under fyra timmar i samband med seriespel.

Man blir så stel efteråt, fortsätter han.

Erik Eklund har stor betydelse i laget och då främst genom hans kanske starkaste sida som mix-spelare. För ett antal år sedan vann han bland annat distrikts-mästerskapen i mix.

När Nordmalings badmintonstoltheter för tio år sedan spelade i division II hette tre av spelarna Ove Häggström, Erik Eklund och Hellis Nilsson. Dessa skall nu åter ta upp kampen för att försvara Nordmalings färger i div II. Det blir ingen lätt uppgift, eftersom laget måste kompletteras med ytterligare minst två spelare.

I division III ingår åtta spelare i laget och i division II är det tio. Omedelbart kommer tanken på att "få tillbaka" Jörgen Forslund, som lämnade klubben för spel i IFK Umeå.

På rekryteringssidan ser det tungt ut med ett tunt skikt av juniorer. Föreningens unga och lovande spelarna finns så långt ner som i 13-årsåldern.

Föreningens blygsamma resurser speglas även i att tre av lagets spelare återfinns i styrelsen för Nordmalings IF:s badmintonsektion.

Inte gör vi det här för att bli förmögna, säger Erik Eklund och skjuter in värderingar över hur nyttigt och kul spelarna har.

ANDERS WIKMAN

• Nordmalings IF vann badmintonens division III och tar steget upp till div II. Laget som hemförde serieseger är främre raden fr v Carola Holmlund, Jörgen Karström och Annica Nilsson. Bakom fr v Ove Häggström, Per Eklund, Hellis Nilsson, Per Oscarsson och Erik Eklund.

FOTO: ANDERS WIKMAN

Kraftig ökning av försäljningen

NORDMALING: Konsumhal-len i Nordmaling slog under förra året försäljningsrekord. Försäljningen uppgick till 16,7 miljoner kronor, en ökning med 2,3 miljoner i jämförelse med 1988.

Konsums distriktstämma i Oasen, Nordmaling, lockade hela 230 deltagare. Ordföranden, Lasse Eriksson, redogjorde för årsresultatet som visar en försäljningsökning på 16,7 procent. Med den ökningen ligger konsumentföreningen på andra plats i länet efter Bjurholm som ökade med 20,8 procent. Konsumenterna i Nordmaling får dela på 300 000 kronor i återbäring.

Till ny ordförande efter Lasse Eriksson, som avböjt omval, utsågs Elsie Hansson. Ny i styrelsen blev även Conny Tillqvist, som efterträder Sven Molander. Övriga i styrelsen är Monika Perman och Harry Nordlund.

Vigde

Jan-Erik Wiktorsson, Norrfors, och Eva-Lena Härgestam, Storuman. Vigseln förrättades i Sten-sele kyrka av pastor Bernt Almström. (Foto: Fricks Foto, Lyckse-le.)

3/4 1990

• Björn Wrethén

Björn blir ny president

NORDMALING: Björn Wrethén, Nordmaling, blir ny president för Lions Club i Nordmaling. Det beslutades vid senaste månadsmötet. Posten tillträds dock först i augusti. I styrelsen för Lions invaldes vidare Bo Persson som vice president, Bengt Wennersten, direktor, Arne Wikman, sekreterare, Karl-Olof Eriksson, kassör, Tor-kel Söderström, klubbmästare, Filiph Fredriksson, Tail Twister, (programledare) och Rolf Eriksson blir past president.

Klipp ur VK
för 50 år
sedan...

HÄSTUPPFÖDARNA
I **NORDMANLING** har i dagarna varit representerade vid häst-premieringarna i Vången, Jämt-land, som pågått i tre dagar och lockat intressenter från hela Sve-rige. Vid den sedvanliga hingst-auktionen, som avslutade pre-mieringen, såldes nio hingstar för sammanlagt 88 000 kronor.

Den högst premierade hingsten "Mynt" såldes för 23 100 till Da-larna i hård konkurrens med Nordmalings hingstavelesförening vars slutbud var 23 050 kronor.

Nu köpte i stället Nordmaling hingsten "Moln" för 14 000 kro-nor, en "tung och mäktig häst med långt, vägvinnande steg", som har till fader en "Ivrig" 850 köpt till Västerbotten för 19 300 för några år sedan. Nordma-lingstrakten är att gratulera till ett mycket bra köp.

4/4 1990

4/4 1990

2/4 1990

Nya statsbidrag för invandrare

NORDMALING (VK)

– De nya reglerna för bidrag för invandrare tvingar olika myndigheter till samarbete. Det säger Bernth Olofsson vid länsarbetsnämnden och klargör för de bestämmelser som gäller från nyår. Dessa säger bland annat att invandrarna skall ut i förvärsarbete inom ett år från de att de hamnar i en kommun.

Från nyår gäller nya bestämmelser om statsbidrag för invandrare. På tisdagen var därför representanter från invandrarverkets norra region i Sundsvall, representanter från kommunförbundet och länsarbetsnämnden i Nordmaling och lämnade information om bestämmelserna. Gruppen skall sedan vidare till andra kommuner i länet.

• Bidrag i ett år

Förändringen innebär i korthet att kommunerna får ett bidrag på 115 000 kronor under ett år för varje vuxen invandrare. För varje barn erhålles 35 000 kronor. Efter ett år upphör statsbidraget helt. Varje kommun får dessutom ett årligt bidrag till administrationen på cirka 345 000 kronor. Tidigare var bidragsnormerna så att kommunerna fick ett lägre ingångsbelopp, men i gengäld full kostnadsäckning under de första tre åren. De nya reglerna tvingar nu både kommunerna och arbetsförmedlingen att i högre grad samarbeta och snabbare lotsa ut invandrarna till förvärsarbete och en möjlighet att klara sig helt utan statligt och kommunalt stöd.

Invandrarna deltar själva i och undertecknar en tidsplan över hur de inom ett år skall lotsas ut till förvärsarbete.

Några nyheter vad beträffar bidrag till företag som anställer invandrare är dock inte aktuella. Här gäller samma normer som tidigare, där företagen kan få upp till 85 procent av lönekostnaderna betalda via arbetsförmedlingen om den anställde under sin anställning läser svenska. Här påpekar Irene Harnesk, vid kommunförbundet, att regeringen för tillfället jobbar med en proposition för ökad svenskundervisning.

• Svårigheter

Under informationsmötet i Nordmaling fick två iranska invandrare berätta om hur deras tid i Nordmalings kommun har varit. Här kom det fram både positiva och negativa saker. I debatten som följde kom det fram att det över lag är svårt att hitta arbetsgivare med intresse för invandrare som arbetstagare.

– Det låter konstigt, men det finns arbetsplatser där invandrare går och städer fast de är högre utbildade än vad delar av företagsledningen är, säger Bernth Olofsson, länsarbetsnämnden.

Samtidigt berättar han att det är många stora förändringar på gång vad beträffar invandrarernas utbildning i förhållande till svenska krav och normer. Bland annat startar redan den första maj en kurs i Umeå där invandrare med teknisk högskoleutbildning i sitt hemland läser in motsvarande svensk kompetens.

ANDERS WIKMAN

• De nya statsbidragsnormerna för invandrare tvingar fram ett ökat samarbete mellan kommuner, arbetsförmedling och företag. Om detta informerade på tisdagen fr v Anne-Mari Bouvien, invandrarverket, Bernth Olofsson, länsarbetsnämnden, samt Irene Harnesk från kommunförbundet. Med i debatten var även Kerstin Richter, invandrarsamordnare i Nordmaling.

FOTO: ANDERS WIKMAN

Vår älskade
Bo-Erik Rönnbäck
* 15/6 1940 † 2/4 1990
har hastigt lämnat oss i stor sorg och saknad.
Nordmaling den 3 april 1990
SIV
Annica och Tomas
Fredrik
Mor
Övrig släkt och vänner
*Så har vi vandrat Du och jag i kärlek hand i hand
Vår lycka var vår rikedom
Nu har Du gått
min hand är tom
Jag viskar nu de orden
De vackraste jag vet:
Du var mitt allt på jorden
Och min i evighet
Kring Din bår står barna-
ringen som Diit hjärta inneslöt
Känner smärtsamt nu hur
dyrbar länken var som döden bröt
Minnet tar Du ej i graven
Ljust bland oss det lever kvar
Far, hav tack för allt Du oss gav
Under arbetsfyllda dar*
Begravningen sker onsdag 11 april i Catharinakapellet, Nordmaling. Efter akten inbjudes till minnesstund i församlingssgården. O s a senast 9/4 Erixons blh 0930/102 28. Tänk på Fonden för medicinsk forskning pg 95 06 13-0.

Bo-Erik Rönnbäck, Nordmaling. På sin arbetsplats vid Samhall Safac i Nordmaling avled på måndagen Bo-Erik Tryggve Rönnbäck, Nordmaling. Han var 49 år gammal. Den bortgångne sörjes närmast av maka Siv, barnen Annica och Fredrik, mor samt fem syskon.

Han var född i Tvärminne, Finland, och kom 1944 till Rönnbäck som krigsbarn och växte upp hos Gunhild och Erik Rönnbäck. Sitt yrkesverksamma liv började han vid Volvo Umeverken. 1965 flyttade

han till Nordmaling och efter att under en period ha provat olika anställningar blev han kvar vid Svenssons plåtslageri fram till 1980. Då övergick han till Samhall Safac och ett jobb som typograf. Bo-Erik Rönnbäck gifte sig 1968 med Siv, född Lindström, bördig från Nordmaling. Makarna fick två barn.

Förutom familjen och hemmet var han intresserad av jakt och fiske. Han var även aktiv inom idrottsrörelsen och en av de krafter som i slutet av 1970-talet byggde ut ett stall för sju hästar åt Nordmalings ridklubb. Under ett flertal år var han aktiv i föreningens styrelsearbete. Med tiden övergick intresset till skoter- och motorcykelåkande. Bo-Erik Rönnbäck var även fackligt intresserad och tillhörde Grafikerförbundet, där han genom sitt engagemang var arbetsplatsens huvudskyddsombud.

4/4 1990
4/4 1990

4/4 1990
4/4 1990

Nedskärningar i Nordmaling

Deltidsförskolan i Baggård försvinner

NORDMALING (VK) När socialnämnden i Nordmaling på onsdagen tog ställning till arbetsutskottets förslag på förvaltningens nedskärningar blev det enligt "osthyvelsprincipen". Det vill säga nedskärningar inom alla sektorer.

De största indragningarna blir nu att deltidsskolan i Baggård försvinner, parkleken utgår och all öppen förskoleverksamhet försvinner.

När socialchef Nils Axelsson redogör för åtstramningarna vid socialförvaltningen pratar han i två termer, "motorsågsprincipen" och "osthyvelsprincipen". Med motorsågsprincipen menar han att en verksamhet helt försvinner och med osthyvelsprincipen menar han att verksamheten finns kvar, men minskar.

För att lösa det besparingsförslag på 1,7 miljoner kronor som ålagts socialförvaltningen för 1990 planeras åtstramningar över hela linjen.

Flera planerade verksamheter blir dock kvar, bland annat de planerade fritidshemmen i Lögdeå och Rundvik, liksom etablering av ett daghem vid det så kallade Kronikerhemmet.

• Föreningsdrivet

Inom ramarna ryms också pengar till Nordmalings pingstförsamlings projekt att starta ett föreningsdrivet daghem. Enligt planerna skall denna verksamhet starta till hösten. Här var dock ledamöterna i socialnämnden inte eniga. Med en knapp majoritet, sex röster mot fem, blev socialnämndens förslag att stötta verksamheten med 53 000 kronor per barn och år. Samtliga socialistiska ledamöter reserverade sig mot beslutet och menade att 31 000 kronor per barn skulle räcka.

• Skjutet på besluten

SFL:s, Svenska Facklärarförbundet, representant Cecilia Bergström har dock inte godkänt besparingsförslagen inom barnomsorgen och har begärt centrala förhandlingar. Detta innebär att socialnämnden inte kan fatta slutgiltigt beslut i ärendet förän efter dessa förhandlingar.

En besparingsåtgärd som inom kort kommer att märkas är att socialkontoret från och med den första maj slutar med öppethållande på torsdagskvällarna.

• Pengar över

Vid nämndsammanträdet redovisades också socialförvaltningens överskott från förra året på cirka 1,7 miljoner kronor. Här är den slutliga summan ännu inte redovisad. Enligt de preliminära siffrorna är överskottet 2,2 miljoner kronor, men då all planerad verksamhet inte genomfördes försvinner en del statsbidrag. Det gör att överskottet minskar till cirka 1,7 miljoner kronor.

ANDERS WIKMAN

50 år måndag 9 april Berith Engström, född Olofsson, Mobacken, Lögdeå.

Hon är född i Bergsjö där fadern hade ett jordbruk, vilket avyttrades 1956 då familjen flyttade till Rundvik. Efter avlagd realexamen arbetade hon några år vid Forsbergs Värme varefter hon tog anställning vid Lögdeå eltjänst, sedermera Nordmalings eltjänst.

1968 gifte hon sig med Gösta Engström och flyttade till Mo. Arbetet på firman blev deltidjobb under barnens uppväxt, samtidigt som hon ryckte in som lärarvikarie eller hade kurser i hälsokost och bakning. Nu arbetar hon på kommunkontoret där hon är mycket uppskattad för sitt goda sifferminne och sin kapacitet.

Berith Engström blev frälst i unga år och kom tidigt med i Nordmalings baptistförsamlings ungdomsarbete där hon under alla år lagt ned ett mycket engagerat arbete.

Hon har stora konstnärliga talanger och många har fångats av hennes förmåga att med några snabba drag med pennan få fram levande "gubbar" som illustrationer till sina berättelser. Dessutom är hon intresserad av korg- och porslinsmålning, musik, körsång, böcker m m. Hon är vidare ordförande i Gideoniternas Auxiliary-grupp i Umeå.

Vårt varma tack
till alla som har hedrat minnet
av vår kära Mor

Hanny Oskarsson

vid hennes bortgång och jordfästning med blommor och med gåvor till olika fonder. Ett särskilt tack till personalen vid avd 2, Nordmalings sjukhem, för god omvårdnad och vänligt bemötande.

Lögdeå den 2 april 1990
Karin, Ruth och Ivar
med familjer

Nordmalings elever drabbas

Tvingas betala mellanmålet

Eleverna i Nordmaling kan bli tvungna att betala för mellanmålet i skolan.

Skolstyrelsen i Nordmaling överväger nämligen olika besparingar i årets budget.

Kommunen måste spara sammanlagt 8-10 miljoner kronor i årets budget och de olika nämnderna måste hitta vägar att minska kostnaderna.

Skolstyrelsens arbetsutskott föreslår därför att mellanmålet i skolorna avgiftsbeläggs.

Dessutom föreslås att grund-

vuxeleverna själva får betala skollunch och resor.

Man har också diskuterat att dra in vissa skolskjutsturer, men här har ännu inget förslag lagts fram till skolstyrelsen.

• **Utmärkelser för prickfri mjölkleverans inom Nordmalingkretsen av mejeriföreningen fick främre raden fr v Göran och Marie Hansson, silverplakett, Siv Lundgren, diplom och Berth Widmark, bronsplakett. Bakom fr v Irene Wirth och Lars Granström, bronsplakett, Åke Lindgren, diplom och Kjell-Ivar Hellman.**

Mjölk ett intressant ämne

NORDMALING (VK)
Mjolkbedömning och mjölk kvalitet var det mest intressanta ämnet när Nordmalingskretsen av mejeriföreningen på torsdagen hade sitt kretsmöte.

Under sammankomsten delades två silver- och fem bronsplaketter ut till duktiga mjölkproducenter.

I samband med att Nordmalingskretsen av mejeriföreningen höll sitt kretsmöte informerade mjölk-

bedömare Lars-Åke Vestman om mjölkbedömning och mjölk kvalitet.

Han redogjorde för olika bakterier samt de "porer" som förekommer i samband med ensilageutfodring. Omkring 65 medlemmar av föreningens totalt 178 var närvarande och mycket intresserade av föreläsningen.

Ur verksamhetsberättelsen för kretsen framgår att de 148 mjölkleverantörerna totalt skickat 13 060 119 kilo mjölk. Detta ger ett genomsnitt på 88 244 kilo mjölk.

Vid kretsmötet delades två bronsplaketter ut för 19 års prick-

fri mjölkleverans.

Dessa tilldelades Göran och Marita Hansson, Hörnsjö samt Ing-Lis och Ivan Tjärnström, Öre. Bronsplaketter för 15 års prickfri leverans tilldelades Joel Eriksson, Sunnansjö, Berth Widmark, Djupsjöåsen, Harald Israelsson, Bagård, Lars Granström, Mullsjö samt K-G Johansson, Hummelholm. Fyra diplom utdelade för för 11 års prickfri mjölkleverans.

Marita Hansson, Hörnsjö, Åke Jonsson, Gränsmyr och Kjell-Olov Eriksson, Långviksmon fick förlängt förtroende som kretsråd.

ANDERS WIKMAN

Tal på persiska i pingstkyrkan

NORDMALING: Nordmalingsbygdens pingstförsamling gästades på torsdagskvällen av Rev. Sadeh Sepehri, pastor och generalsekreterare vid den presbyterianska bibelsällskapet i Iran. När han talade och sjöng i pingstkyrkan fungerade pastor Zeke Olofsson som tolk. Tal och bibelord framfördes på persiska och sång framfördes av caapella för de iranier som närvarade vid mötet. Information gavs över det aktuella läget för de kristna i Iran.

Fullsatt kyrka lyssnade till Boo

NORDMALING: För en del spelar åldern ingen roll. När Bertil Boo på lördagskvällen sjöng Violer till Mor lät det som i "frukostklubben" för över fyrtio år sedan. För en närmast fullsatt kyrka sjöng han gamla välkända sånger till följande ackompanjering av Karl Wallin, även han en nestor. Vi är etthundrafemtiofem år tillsammans, berättade Bertil Boo stolt. Karl Wallin var också en duktig pianosolist, det visade han i två svåra pianostycken som rev ner många applåder. Enkelt men med ljup inlevelse sjöng Bertil Boo, Sängen om Warsawa en sång aktuell 1946, men aktuell även i dag. Jag har hört om en stad, Gyllne morgon och Där rosor aldrig dör, var andra sånger som mottogs med applåder.

Förr fick man inte applådera i kyrkan, sade Bertil Boo, som med glimten i ögat berättade om när han sjöng i en kyrka och publiken ville visa sin uppskattning, genom att vifta med näsdukarna. Det är nog mycket mer hygieniskt ändå med applåder, men vet ju aldrig vad som fanns i näsdukarna, sade den ödmjuka sångaren, som var tacksam för att han tack vare Violer till Mor, hade fått möjlighet att sprida så mycket glädje genom sin sång. En kollekt upptogs till Lutherhjälpen, och den blev 3 330 kronor.

3/4 1990

3/4 1990

Tjuvar tog pengar och två symaskiner

RUNDVIK (VK)

Vid ett inbrott hos Rundvikstveten i Rundvik under natten mot onsdagen kom tjuvarna över 1 300 kronor samt två symaskiner.

Genom att bryta sönder entrédörren till tvätteriet i Rundvik kom tjuvarna över både pengar och värdeföremål. Både en del av tvätteriets kontanter och en mindre personalkassa lämnades på pengar.

Från tvätteriet tillgreps också två symaskiner. Enligt tvätteriets ägare, Hardy Eriksson, blev troligen ingen tvätt eller andra inlämnade artiklar stulna.

Vid inbrottet skedde stor skadegörelse på entrédörren samt den uppbrutna kassapparaten.

Säkert vårtecken har kommit till Västerbotten

JÄRNÄS (VK)

Tranorna har kommit till södra länshelena. Härmed dagen kunde nämligen Åke Olsson, Järnäs klubb, höra de första "trumpetstötarna" från årets tidigaste tranor.

Jag gick inte fram till myren varifrån jag hörde dem eftersom jag ogärna ville störa, berättar Åke Olsson för VK.

Men tranornas låte går inte att ta miste på, menar han och gläds över värtecknet.

← 5/4 1990

Rådjuren ska kartläggas

NORDMALING (VK)

Vilken betydelse har stödutfodring vintertid för rådjursstammarna. Klarar killingarna vintern bättre om de har tillgång till kraftfoder? Är individerna i de norrländska rådjursstammarna starkare och friskare än sina släktingar i mellan och södra Sverige?

Det är några av de frågor som Svenska jägareförbundet i ett flerårsprojekt ska försöka få svar på.

Under sex år ska studier bedrivas där särskilt utvalda rådjursgetter, försedda med radiosändare, ska studeras. Deras eventuella vandringer ska kartläggas, antalet killingar noteras och populationens förändringar beroende på om vintrarna är svåra eller milda ska noga studeras.

Kostnaden för projektet är beräknad till ca 200 000 kr per år under de sex åren och kommer att bekostas helt av den "jägar-tia" som medlemmarna betalar i medlemsavgiften.

Rådjursstammen i Västerbottenspelar en central roll i projektet. Fyra olika populationer ska studeras, två vid kusten och två i inlandet där den ena vintertid får stödutfodringar medan den andra får klara sig helt på egen hand.

Platserna är vid kusten Sör-mjöle (utfodring) och Brån samt i sydöstra Storumans kommun i byn Åskilje som delas av Umeälven. Totalt ska 20 getter studeras, sex på vardera området vid kusten samt vardera fyra på de två områdena i inlandet.

I Åskilje, på var sin sida av älven, ska två skilda populationer studeras. I det ena fallet sker en utfodring medan på den andra sidan får "naturen ha sin gång", vinter som sommar.

• Riksprojekt

Men Jägareförbundets rådjursprojekt är inte enbart knutet till Västerbotten även om det

• I det största rådjursprojektet hittills i landet ska Svenska jägareförbundet gör långtgående studier, bl a för att ta reda på stödutfodringens betydelse vintertid.

är enda länet med två kontrollområden. Även i Småland, Sörmland, Värmland samt Bergslagen pågår under de aktuella åren motsvarande projekt.

• Radiosändare

I korthet går projektet ut på att man ska studera rådjursgetterna och de killingar som dessa producerar under de 6 år som studierna pågår. Minst två gånger per år kommer speciellt omfattande studier att ske och för att vid dessa tillfällen kunna få vetskap om var just de utsedda djuren befinner sig så krävs att dessa förses med radiosändare. Sedan en tid tillbaka pågår infångande med varierat resultat.

• Lådfällor

Infångandet sker i stora lådfällor och är ofarligt. Rådjuren "matas in" och när tiden är lämp-

lig stängs en lucka som hindrar djuren från att ta sig ut.

Är det en get som fångats sätter vi på en radiosändare fäst i ett halsband med gul märkning men är det en buck nöjer vi oss med en öronmärkning, berättar viltforskningsassistent Lennart Pettersson vid jägareförbundets viltforskningscentrum i Uppsala.

• Pejlustrustning

Med en speciell pejlustrustning, som även skiljer de olika getterna åt, ska lokalt boende personal kunna söka upp, studera och kartlägga de olika uppgifter som är intressanta ur forskningssynpunkt.

I stort sett kommer vi att ta vara på alla uppgifter som vi kan få frma, berättar Lennart Pettersson. Trots att rådjuren är och

har varit under många år en djurart som stått människorna varmt om hjärtat så vet man förhållandevis mycket litet om hur populationerna påverkas genom mänsklig hjälp.

• Get och killingar

Det är speciellt många frågor kring rådjursgetar och de killingar som hon föder som frågorna handlar om.

Vi vill ha svar på hur en stödutfodring påverkar stammen. Blir det fler killingar om getterna har tillgång till bra mat hela året, dvs även vintertid? Hur stor procentandel av killingarna överlever en svår vinter beroende på om djuren har tillgång till stödutfodring eller inte? Hur påverkas de gamla djuren om vintern inte får vara den naturliga predator som den automatiskt blir om det är t ex ont om mat?

• Rapportera bockarna!

I arbetet med att fånga in getter kommer automatiskt även ett antal bockar att hamna i fällorna. Dessa går visserligen utanför det stora projektet men genom den öronmärkning av dessa som sker räknar projektledningen även med att få fram värdefulla uppgifter om dessa, t ex utvandringar och ålder.

Vi är angelägna att ingen av de märkta getterna eller deras killingar skjuts. Skulle det ske av misstag eller att märkta getter hittas självdöda vill vi naturligtvis få vetskap om detta så snart som möjligt.

Beträffande bockarna har vi inga restriktioner. Men vi hoppas även där att märkta djur rapporteras in till oss, säger Lennart Pettersson.

• Snart flera märkta

Det har gått trögt med infångandet av djuren. Fyra getter har emellertid fått sina radiosändare. Vidare har tre bockar samt en buck-killing fångats och öronmärkts.

Det ser också ut som att rådjuren i Brån har börjat besöka den tillfälliga utfodringsplatsen, dvs lådfällan så vi tror att vi snart har flera märkta djur, konstaterar Lennart Pettersson.

OWE FREDRIKSSON

Vår älskade
**Bo-Erik
Rönnbäck**
* 15/6 1940 † 2/4 1990
har hastigt lämnat oss i stor sorg
och saknad.
Nordmaling den 3 april 1990
SIV
**Annica och Tomas
Fredrik**
Mor
Övrig släkt och vänner

*Så har vi vandrat Du och jag i
kärlek hand i hand
Vår lycka var vår rikedom
Nu har Du gått
min hand är tom
Jag viskar nu de orden
De vackraste jag vet:
Du var mitt allt på jorden
Och min i evighet
Kring Din bår står barna-
ringen som Ditt hjärta inneslöt
Känner smärtsamt nu hur
dyrbar länken var som döden bröt
Minnet tar Du ej i graven
Ljust bland oss det lever kvar
Far, hav tack för allt Du oss gav
Under arbetsfyllda dar*

Begravningen sker onsdag 11
april kl 12 i Catharinakapellet,
Nordmaling. Efter akten in-
bjudes till minnesstund i för-
samlingsgården. O s a senast
9/4 Erixons blh 0930/102 28.
Tänk på Fonden för medicinsk
forskning pg 95 06 13-0.

5/4 1990
5/4 1990

"Svårt göra alla nöjda"

NORDMALING (VK)

— Alla elever kan natur-
ligtvis inte bli nöjda med
sin placering under prao-
veckorna, men helt klart
är att minst 80 procent av
dem är nöjda med den
plats de fått. Det säger syo-
konsulent Thomas Råberg
i Nordmaling och förklarar
hur praktiktjänstgöringar-
na fungerar.

Att hitta lämpliga arbetsplatser
där skolelever får tillfälle att prova
på ett yrke är inte så lätt. När ele-
verna i årskurs åtta i Nordmaling,
cirka 100 elever, skall ut för sina
två veckors praktisk yrkesoriente-
ring blir de helt enkelt hänvisade
en plats utan att själva kunna välja.
I denna "tvångsplacering" ingår
att en av de två veckorna skall kil-
lar vara vid vård- eller kontorssek-
torn, medan flickorna skall ut i det
traditionellt manliga industriar-
betet. När eleverna sedan kommer
upp i nionde klass får de själva läm-
na önskemål om placeringar. Des-

sa kan dock inte följas till punkt
och pricka.

Många elever klagar dock på
den "tvångsplacering" de fått i åt-
tondeklassen och finner därför inge-
t större nöje i prao-veckan.

— Mer än 80 procent av eleverna
är nöjda med placeringarna, säger
Thomas Råberg. Även om en viss
arbetsplats visat sig mindre lämp-
lig för prao-verksamhet så kom-
mer plötsligt en elev och tycker att
det varit ett toppenställe och då
kan vi ju inte ta bort praktikplat-
sen.

— Alla elever vill med säkerhet
jobba, göra något, på praktikplat-
sen, men det är inte alltid möjligt,
säger han och menar att det både
finns säkerhets- och produktions-
faktorer som spelar in. Syo-konsu-
lenten anser vidare att mycket be-
ror på eleverna själva om de trivs
på en plats eller ej.

— En elev kan tycka att en ar-
betsplats är intressant och trivsamt,
medan en annan otrivs och tycker
att det är botten, säger Råberg.

ANDERS WIKMAN

• Håkan Lindström, Gräsmyr, gör sin praktikvecka i en affär
och tycker inte att det ger speciellt mycket. Carola Lundström,
Gräsmyr, fick tillfälle att prova på journalistyrket.

FOTO: ANDERS WIKMAN

7/4 1990

• – Det är kul att jobba här, säger Marlen Mollwing, när hon under sitt andra försök fått en praktikplats vid ett daghem.

FOTO: ANDERS WIKMAN

Delade meningar om praktikplatser

NORDMALING (VK)

– Det är bara skit med den här praktiken, heltråkigt.

Så säger en besviken Håkan Lindström, klass 8A vid högstadieskolan i Nordmaling efter några dagars elevpraktik. Hans klasskamrat, Marlen Mollwing, tycker tvärtom.

– Det här är toppen och jag trivs utmärkt, säger hon glatt.

Med stor spänning ser eleverna i årskurs åtta fram mot en veckas praktiktjänstgöring vid någon arbetsplats. Var skall de hamna och hur blir det? Några hamnar på platser där de sedan kan tänka sig att arbeta, medan andra hamnar

på en plats som de inte är så intresserade av. Men trots att vissa hamnar på sina "favoritställen" är det inte alltid så att arbetsplatsen svarar upp mot deras högt ställda förväntningar.

VK:s praktikant Carola Lundström besökte två av sina klasskamrater, Håkan Lindström och Marlen Mollwing, som förra terminens praovecka var i den sitsen att Håkan trivdes bra, medan Marlen vantrivdes. Denna omgång blev Håkan placerad vid en affär.

– Det här är bara skit, det finns inget vettigt att göra, säger han och berättar att han inventerat ett mindre förråd, gått några ärenden och gjort några omplaceringar i lagren.

Han är inte nöjd och menar att det borde finnas mera vettiga saker att ta sig till.

Marlen Mollwing har nu sin

praktikvecka vid ett daghem och trivs utmärkt.

– Här finns alltid mycket att göra och det är roligt att umgås med personalen och barnen, säger hon. Hon läser för barnen, leker och då både inne och ute. I jämförelse med hennes förra praoperiod tycker hon detta är både roligare och mer meningsfullt.

CAROLA LUNDSTRÖM/praoperiod

7/4 1990

• Britt-Marie och Benny Andersson, Gräsmyr, Nordmaling, fick den 5 april på Umeå BB en pojke, Martin. Han vägde 3 750 gram och var 51 cm lång. Storasyster heter Thérèse.

11/4 1990

11/4 1990

• Lena och Lars-Erik Edlund, Nordmaling, fick den 4 april på Umeå BB en pojke som vägde 3 500 gram och var 50 cm lång.

11/4 1990

17/4 1990

• Carin och Örjan Söderberg, Mo, Lögdeå, fick den 7 april på Umeå BB en flicka, Johanna. Hon vägde 3 420 gram och var 51 cm lång. Syskonen heter Ingela och Björn.

11/4 1990

21/4 1990

Fest för bankfolk

NORDMALING: De fyra Föreningsbankerna i Nordmalings kommun hade en gemensam årsfest på lördagskvällen. Drygt 250 personer hade samlats när Gösta Norberg och Erik Forsberg, kamrater och ordförande i Nordmalings föreningsbank, hållade välkommen.

Under middagen underhölls gästerna av Country Mix, en sång- och musikgrupp som på kort tid blivit populär i Nordmaling, samt Ångersjöamatörerna som framförde en pjäs om charterturisternas upplevelser. Texterna var som vanligt skrivna av Gudrun Edblad, Ångersjö.

Arne Nordström, avgående VD för Västerbottens föreningsbank, blev avtackad av Erik Forsberg.

Sju miljoner till allergiforskning

NORDMALING: Länsföreningen av Astma och Allergi höll årsmöte i Nordmaling i helgen. Medlemmar från de lokala föreningarna strålade samman för att diskutera kommande verksamhet.

Genom Röda fjädern-insamlingen har sjukdomarna astma och allergi blivit allmänt kända. Ån är inte slutresultatet av insamlingen känt, men det kommer att överstiga 55 miljoner kronor. En preliminär utdelning årligen blir sju miljoner kronor, som skall gå till forskning kring allergi.

Årsmötet hoppades att forskarna vid Umeå universitet och regionsjukhuset skall hålla sig framme och söka bidrag, så att inte alla forskningspengar stannar i södra Sverige.

Till ny ordförande i länsföreningen valdes Ulla Lundmark, Lycksele. Övriga i presidiet blev Anny Eriksson, vice ordförande, och Birger Marklund, kassör, Umeå, samt sekreterare Barbro Lindgren, Tåvellsjö.

Riksdagsman Hans Dau medverkade med presentation av Nordmalings kommun och HCK:s verksamhet i kommunen. Kyrkoherde Gunnar Ågerstrand berättade om kyrkan och församlingen.

11/4 1990

Guldrörlöp

Helen och Helge Nordgren, Nordmaling, firar på långfredagen guldrörlöp. De gifte sig 1940 i Gällivare prästgård och vigseln förrättades av kyrkoherde Jöran Grannusson.

12/4 1990

12/4 1990

Tjäderstammen känslig

● *Modernt skogsbruk, det rörliga friluftslivet samt den pågående klimatförändringen på norra halvklotet är tre faktorer som påverkar tjäderstammen, som visat sig avsevärt känsligare än sin nära släkting orren.*

FOTO: OWE FREDRIKSSON

ig för störningar

NORDMALING (VK)

Tjädern är den svenska faunans "urfågel", en symbol för vildmark och orörda skogar.

Men liksom Moder Natur är tjädern känslig för långvariga störningar och på sikt kan tre vitt skilda orsaker leda till artens utrotning:

Skogsbruk enligt storhyggesmetoden, "det rörliga friluftslivet" samt den pågående klimatförändringen på norra halvklotet.

Under senaste decennierna har påståenden gjort gällande att tjäderstammarna glesnar i våra skogar. Markägare och andra iakttagare konstaterar att det är "långt mellan uppflogen i år - annat var det förr när det "flasa" i skogen vart man än gick".

De utpräglade fågeljägarna har gärna en mer nyanserad uppfattning. Nedgången av en tjäderstam kan ofta vara lokalt betingad och de som jagar över stora områden vet också att på andra marker har kullarna "gått till".

Nu finns det belägg för påståendet att markägarna genom sina avverkningsmetoder direkt avgör om en tjäderstam ska kunna leva på området.

• Tjäderforskare

Ingemar Hjorth, docent och högskolelektor i Linköping har "vigt" ett flertal år av sitt liv för att genom fältstudier söka kunskap och genom föredrag ge information om tjädern. Genom internationella kontakter i både Tyskland, Finland, Norge och Sovjetunionen med flera länder, har han samlat på sig de mesta av erfarenhet och kunskaper som människan besitter idag.

För en tid sedan besökte han Nordmaling på en kort turné genom Norrland. Hans resa bekostades genom jägarnas studieförbund, Studieförbundet, och i Nordmaling stod Tage Forsgren som värd.

Ingemar Hjorths föredrag var mycket intressant och kunde med belägg av studier bekräfta många av de tankar och synpunkter jägarna bär på i dag.

• Klimatförändring

Hans föredrag inleddes med att göra jämförelser mellan de tre arter skogshöns som finns i Sverige, orre, tjäder och järpe.

På 60- och 70-talet skedde en populationsmässig minskning för de tre fågelarterna, järpe, orre och tjäder. Därför har Ingemar Hjorth inte sökt nedgången i årliga sjukdomar utan i miljöfaktorer som respektive art inte kunnat påverka.

Redan inledningsvis konstaterar han att tjädern är den som visat sig ha svårast att anpassa sig medan

däremot orren tycks klara sig bra.

Den långsamma klimatförändring som sker ligger hela tiden i botten på problemen. På våra breddgrader blir det långsamt fuktigare och mera havsbundet och det drabbar tjädern som vill ha inlands klimat, mycket kallt på vintern med stora mängder snö samt varmt och rikligt med insekter på sommaren.

• Skogsbruk stör

Från studier i Tyskland vet vi också med bestämdhet att det moderna skogsbruket med stora kalavverkningar radikalt försämrar tjäderns fortlevnad liksom ständiga störningar från turismen och det rörliga friluftslivet.

1982 påbörjades ett flerårsprojekt med fältstudier av tjädern inom ett 230 kvadratkilometer stort område i Jönköping. Dessutom fanns referensområden i Värmland, Dalarna, Hälsingland, Jämtland och Norrbotten. Parallellt med detta pågick samtidigt ett motsvarande projekt i Norge.

Vid sina studier fick Hjorth bekräftat att lekplatsen har en direkt avgörande betydelse för artens fortlevnad i området. Han fann också att "tjäderns samhäll" liknar en tårta där varje revirhävande tupp hade var sitt oregelbundet, triangelformat område.

• Tårtbitar

Mina studier har sedan gett namn åt "tårtbitshypotesen" som bygger på att den innersta delen av reviret slutar vid lekplatsen, säger han.

Han använder konsekvent ordet lekplats och menar att den betäckning "spelplats" som många felaktigt använder inte är samma sak. En spelplats är en plats där tuppen - eller vilken fågel som helst - gör sin stämma hörd. Parningsplatsen är däremot "lekplats".

Revirhävande tjädertuppar flyger heller aldrig in på en annan revirhävande tupps område i samband med vårspelet. Var och en håller sig inom sitt eget.

• "Hövding"

En revirhävande tjädertupp är något av en hövding i sitt område. Han har en stam av honor samt en grupp ungtuppar, kanske hans egen avkomma, som han accepterar och som får finnas inom reviret. Ungtupparna lever sedan i "skuggan" av sin hövding tills dess denne blivit gammal och orkeslös. Det är rimligt att anta att det sedan är en av dessa ungtuppar som övertar ledarpositionen. Hjorth förkastar följande teorin att gammeltuppar måste "tas bort" eftersom dessa kan bli sterila. Sterilitet existerar inte i naturen, säger han.

• Lekplatsen måste bevaras

Med den här kunskapen är det också lättare att förstå varför det är så viktigt att en lekplats inte förstörs. Vi har också kunnat kon-

statera att en uthuggen lekplats aldrig ersätts av gamla tuppar, möjligen av nya.

Det vore helt enkelt otänkbart för en revirhävande tupp att acceptera att å ena sidan beträda en annan tupps revir och för den som "drabbas" vore det otänkbart att acceptera intrånget.

Enligt Ingemar Hjorth är det dessutom rimligt att anta att skogspelarna tjädertuppar har sin orsak i att deras revir huggits ut och att de därigenom förlorat sin hemvist.

Efterhand har, enligt Ingemar Hjorth, allt fler initierade iakttagare kunnat konstatera riktigheten i dessa påståenden.

• Lekplats i gammelskog

Lekplatsens utformning skiljer sig från naturtyp till naturtyp även om de ändå har vissa gemensamma drag.

I södra Sverige är lekplatsen oftast belägen i flacka myr- och kärrstråk med gammelskog. I mittersta Sverige, i höjd med Härjedalen, består lekplatsen ofta av mager tallås, i Jämtland av torra, flata hållmarksimpedement.

I Tyskland är lekplatsen ofta belägen i grovstammig bokskog och i Uralbergen motsvarande ekskog.

Trots olikheter i markområdena finns det ändå en avgörande gemensam nämnare. De är alla vegetationstyper som ändrar sig långsamt av sig själv.

Det gäller samma sak här i Västerbotten samt i Norrbotten. Det ska vara stor andel gammal skog med insprängda myr- och hållmarker i närheten.

• Försiktiga avverknings

Han slår definitivt fast att kalavverkningar på stora områden omedelbart bryter sönder ett fungerande tjäderns samhälle. Ändå menar han att ingrepp kan göras om man tar hänsyn till de behov av skyddade lekplatser som tjädern behöver.

Det är dessutom ingen stor uppoffring eftersom själva lekplatsen ofta består av impedement.

Kunskapen om hur man ska bevara en lekplats finns i dag och den som är intresserad av en avverkning i ett sånt område behöver inte vara orolig. En rätt utförd avverkning stör inte tjädern.

Han varnar däremot för att skogsägarna planterar in snabbväxande trädarter. Contorta och liknande är "döden" medan en för området naturlig biotop med omväxlande bestånd gagnar arten.

Ove
Fredriksson

• Ragnar Åberg, Rundvik, är den förste i Norrland som erhållit Svenska båtunionens silverplakett för hedervärda insatser.

Ragnar fick fin utmärkelse

RUNDEVIK (VK)

Rundviks båtklubb höjer båtplatsavgiften från 300 till 500 kr. Det beslöt klubben vid sitt årsmöte häromdagen. Pengarna ska bilda en buffert för framtida arbeten i hamnen, bl a muddringsarbeten.

Vid årsmötet medverkade även personal från militären som puffade för att båtklubbens medlemmar ska vara uppmärksamma på "främmande farkoster" i skärgården. En snabb rapport innebär att kontroll av området kan ske med helikopter inom 15-20 minuter.

Båtklubbens hamnkapten, Gunnar Samuelsson, uppmärksammades särskilt med ett stipendium på 500 kr för väl utfört arbete. Stipendiet får användas till t ex en resa

till en båtutställning eller något annat intressant.

En av Rundviks båtklubbs största entusiaster och samtidigt en av Västerbottens båtförbunds förtroendevalda under många år, Ragnar Åberg, har tilldelats en fin utmärkelse i samband med Svenska båtunionens 75-årsjubileum.

Båtunionen firade jubileet tillsammans med Kungliga motorbåtklubben och som en av fyra fick Ragnar Åberg motta en silverplakett. Han är för den förste i Norrland som hedras på detta sätt. Tidigare har han erhållit en silvernål.

Styrelsen för Rundviks båtklubb består av Kjell-Erik Sjödin, ordförande, Rolf Ericsson, sekreterare, Gunvar de Wall, kassör, samt Kjell-Åke Ericsson, Bert-Åke Westlund, Kenneth Persson, Hans Persson. Till revisorer valdes Harry Nilsson och Sverre Fredriksson.

OWE FREDRIKSSON

Fritidsnämnden i Nordmaling:

Besparingar på personalsidan

NORDMALING (VK)

Fritidsnämndens besparing på 150 000 kronor under 1990 klaras utan att bidragen till klubbarna på cirka 220 000 kronor berörs.

De största besparingarna i budgeten görs på personalsidan, där nämnden valt att bland annat ej tillsätta en tjänst där en person sagt upp sig.

När fritidsnämnden i Nordmaling hade sitt senaste sammanträde spikades förslagen till besparingar under 1990. Nämndens anvisningar att spara 150 000 kronor klaras genom att minska på anläggningsbidragen till föreningar på 44 000 kronor, fritidsgårdsverksamheten får en minskad kostnad på 40 000 kronor genom att en person slutar och någon ersättare inte sätts in, 25 000 kronor sparas genom en lägre satsning på turister, sport- och simhallskontot minskas med 35 000 kronor samt att nämndens kost-

nader för sammanträden minskar med 5 000 kronor.

När åtstramningsåtgärderna var klara beslutade nämnden att köpa in en ny ljudanläggning till sporthallen för cirka 50 000 kronor. Denna investering skall delas med skolstyrelsen. För att möta kravet på en ny ljudanläggning vid simhallen löste fritidsnämnden problemet genom hyrköp. 5 000 kronor avsattes under 1990 i hyreskostnad för anläggningen som kos-

tar totalt 29 950 kronor. Resterande pengar tas från 1991 års budget.

• Avslag

Ungdomskören Votums ansökan om att få hyra Oasen kostnadsfritt avlogs. Nämnden menar att all uthyrning är avgiftsbelagd. Margareta Gustavsson, (s), reserverade sig mot beslutet och menade att då verksamheten inte var inträdesbelagd kunde en reducerad hyra på 100 kronor vara riktig.

Norrfors vävstugeförening fick också de avslag på ett hyresbidrag på 4 500 kronor. Något bidrag fick inte heller Gräsmyr bygdegårds- och hembygdsförening för att anordna en FAMN-gala den 28 maj. Här beslutade dock nämnden att stå för kostnader till bussar som ska köra runt i kommunen och samlar upp ungdomar som vill besöka föreställningen.

ANDERS WIKMAN

• Efter tio sammankomster har fyra damer och fyra herrar i Nordmaling lära sig konsten att stoppa upp djur. Främre raden fr v Jonhild Andersson, Anna Holgersson, Louise Grip, Göte Karlsson och kursledare Willy Ohlsson. Bakom fr v Uno Hägglund, Anita Hägglund och Jan Holgersson.

FOTO: ANDERS WIKMAN

Stoppa upp djur är en svår konst

NORDMALING (VK)

– Den svåraste uppgiften är att montera upp djuren i rätta proportioner och naturliga ställningar. Det säger Willy Ohlsson, Djupsjö, Nordmaling, när han som kursledare instruerar fyra herrar och fyra damer i Nordmaling i konsten att stoppa upp djur.

Under den gångna vintern har fyra damer och fyra herrar regelbundet träffats och provat konsten att stoppa upp djur. Med Willy Ohlsson, Djupsjö, som handledare har de lärt sig att ta till vara på, få och konservera djurkropparna. Deltagarna har själva införskaffat de vilbråd som de har stoppat upp. Av de olika viltarterna som kursdeltagarna hunnit gå igenom återfinns, ekorre, mink, mård, skata,

svärta, fiskmås, kråka, skata, korp och orre. När uppstoppningskursen häromdagen avslutades visade deltagarna stolta upp sina arbeten.

• Rena giftet

För att göra ett fint arbete erfordras nogrannhet, erfarenhet och några giftiga preparat. Här är det arsenik som är det giftigaste ämnet. För att få tillgång till arsenik erfordras bland annat tillstånd från länsstyrelsen. Andra ämnen som behövs vid uppstoppning är formalin, alun, lera och träull.

– Ett så felfritt djur som möjligt, utan köttskador med blod, ger den största förutsättningen att få ett lyckat resultat, säger Willy Ohlsson och visar upp några av kursdeltagarnas fina arbeten. Han tycker att det är roligt och ovanligt att hållten av kursdeltagarna är damer. Dessa nickar medstämmande och tycker att kursen varit givande. Någon av damerna har tidigare

deltagit i liknande kurs och får nu ytterligare kunskap och erfarenhet i ämnet. I kursen ingår även att hitta den rätta kvisten, träplattan, stubben eller stenen som djuret skall monteras på.

ANDERS WIKMAN

12/4 1990

80 år

80 år tisdag 17 april Valdemar Nordberg, Norrfors.

Han är född i gamla Nordsjö, växte upp i byn och bodde kvar där till 1939 då han tillsammans

med hustrun Anna, född Eriksson, flyttade in i ett nybyggt hus i Norrfors. Sedermera köpte de en annan fastighet med inrymt kafé i samhället. Makarna drev sedan kaféerörelse några år och köpte därefter ett småbruk i Överlögda. När bostadshuset eldhärjades 1957 återvände makarna Nordberg till Norrfors där de köpte den fastighet som de nu bor i.

Valdemar Nordberg har verkat som byggnadssnickare.

Vid sidan av arbetet har han ägnat stor del av sin tid åt idrotten, bl a i Norrfors IK. Sedan unga år har han varit intresserad av olika sporter och har även själv utövat många av dem, bl a skidåkning, orientering och fotboll. Sedan ungdomen har han även haft ett brinnande intresse för jakt och fiske. Samspelet i naturen har fånglat honom och även gett honom många minnesrika stunder.

14/4 1990

Placeringen av betydelse för Västernorrland

Bättre med en flygplats i Nordmaling

En framtida storflygplats i Nordmalingsområdet är av stor betydelse också för Ådalen och den enda riktigt säkra och bra lösningen på Örnsköldsviks flygproblem. Det skriver Leif Byman, länsråd i Västernorrland.

Det kan nu vid ett första påseende framstå som otillbörligt att vi från Västernorrland ska lägga oss i flygplatsfrågan för Umeå. Av flera skäl, som framgår nedan, är dock frågan av stor betydelse för flygets framtid även i Ångermanland men sannolikt också för Botniaprojektets förverkligande.

Örnsköldsvik har i dag en otillfredsställande gles flygtrafik. Dessutom är den ofta utsatt för störningar med inställda avgångar.

Eftersom Ö-viksområdet är högin-dustrialiserat och dessutom ut-präglad exportinriktat vållar detta stora olägenheter. Ö-vik har en stor andel utrikesresenärer där det är särskilt viktigt att man hinner avslutande avgång från Arlanda.

• Gemensam

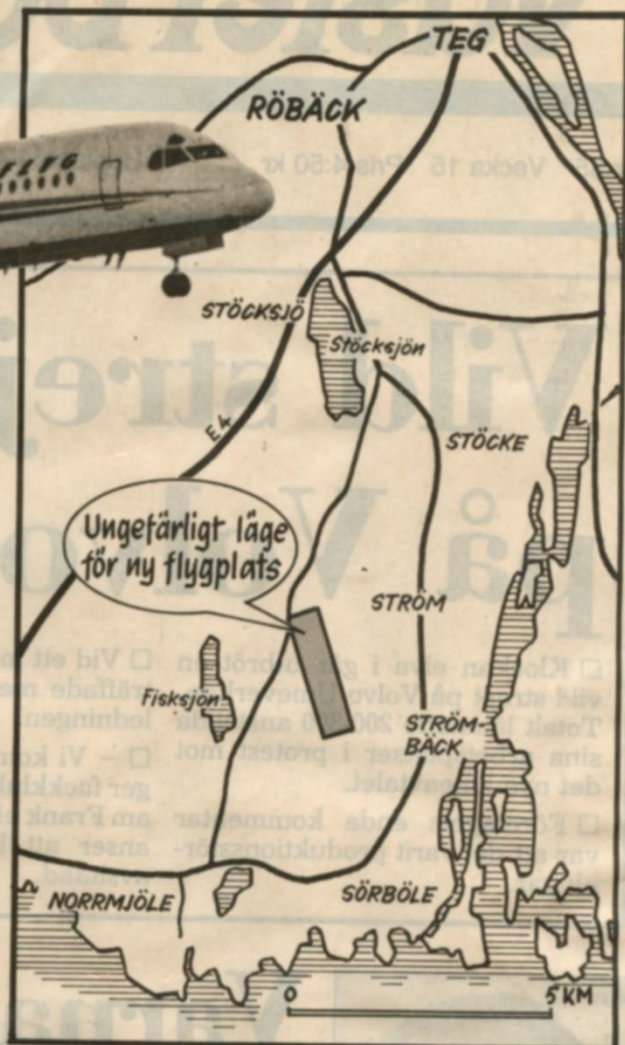
En inställd avgång med två-tre timmars försening kan då vara katastrofalt.

Den enda riktigt säkra lösningen på Ö-viks flygproblem är en med Umeå gemensam storflygplats i Nordmaling. Den något längre marktransporten kompenseras nog mer än väl av vinsterna i turtäthet och pålitlighet. Dessutom är vägen från Örnsköldsvik till nuvarande Gideå flygplats inte den bästa.

I Ångermanland finns ytterligare en flygplats i inrikesnätet; Kramfors/Sollefteå. Den har f n ca 100 000 årsresenärer och framtiden är givetvis kringgärdad av viss osäkerhet inför flygets avreglering. Det är angeläget att lyfta volymen på Ådalens flygplats med åtminstone några tiotusen årsresenärer ytterligare. Detta skulle sannolikt bli den andra vinsten om Ö-viks flygplats fanns i Nordmaling. Resenärer i mellanbygderna, exempelvis Docksta-Ullånger och Höga kusten som i dag väljer Ö-viks flygplats skulle i stället söka sig till Ådalens flygplats. En storflygplats i Nordmaling skulle alltså bidra till att också säkra framtiden för Ådalens flygplats.

• Miljön

Ytterligare en aspekt på storflyg-platslösningen som framgent inte är helt oviktig gäller konsekven-serna ur miljö- och Arlandasyn-punkt. En gemensam flygplats Umeå-Övik innebär givetvis färre flygplansrörelser, kortare total

• Ett av lokaliseringsförslagen till en flygplats i Umeå. Bättre vore att planera för en lösning i Nordmalingsområdet, menar Leif Byman. Det vore betydelsefullt för Ådalen.

flygsträcka och större (=miljövän-ligare) flygplan än om orterna trafika-keras var för sig. Ur kapacitetssyn-punkt för Arlanda och ur miljösyn-punkt för Sverige är alltså storflyg-platslösningen fördelaktig.

inlägget

För en tid sedan tog jag med SJ-chefen Stig Larsson upp frågan om att koppla samman flygplats Nordmaling med Botniaprojektet.

Den tanken vann omedelbart hans gillande och i ett brev till mig den 22 februari i år skriver Stig Larsson:

"I Botniaprojektet ges bl a möj-lighet att sammankoppla flyg och tåg i en gemensam storflygplats mellan Örnsköldsvik och Umeå.

Detta system skulle ge både trafik-företagen och regionen stora för-delar. Jag tycker därför att Bot-niautredningen skall ges den sta-tus som Norrlands största samhällsutvecklingsprojekt förtjä-nar. SJ kommer att stödja tanken (Botnia-storflygplats anm) om den väcks i Botniautredningen."

Mycket talar för att en flygplats-lösning i Nordmaling påtagligt skulle stärka Botniaprojektet. Även om detta i dag åtnjuter stor tillskyndan från SJ-ledningen och opinion är steget ändå så långt till politiska beslut att alla viktiga argu-ment bör tillvaratas, inklusive flygplatslokaliseringen.

LEIF BYMAN
Länsråd

11/4 1990
11/4 1990

• Fyra konstnärer i Vallstugorna. Fr v Christer Carlstedt, Jan K Persson, Jeff Lindahl och Thomas Ölund.

Konstnärer med naturen som källa

NORDMALING (VK)

Fyra konstnärer med anknytning till både Nordmaling och Örn-sköldsvik ställer i dagarna ut i Vallstugorna, Nordmaling.

Jan K Persson har lämnat den egna ateljén i Lögdeå och visar sina alster tillsammans med Thomas Ölund, inflyttad från Örn-sköldsvik, samt deras gemensamma kollegor från samma stad, Jeff Lindahl och Christer Carlstedt.

Som alltid tycks Jan K Persson vara på väg mot nya mål i sitt arbete. Just nu arbetar han i svart-vitt med både olja och kolteckningar parallellt med ett visst experimenterande med monotypi, en teknik som innebär att man trycker samma bild eller text ett flertal gånger inom en begränsad yta och på så sätt skapar en visuell effekt.

Även om han själv ser monotypin som ett tillfälligt "stickspår" från sitt annars ganska igenkännbara arbete så känns skapelserna ändå som ett friskhetstecken.

• Största bredden

Christer Carlstedt är den av de fyra som visar upp det bredaste arbetsmetoderna. Han jobbar gärna med pappersmassa som formas och bearbetas medan den ännu är våt och därefter får själv-torka till ett dekorativt mönster och som sedan placeras in i en glasad "låda".

Han har även med sig etsningar på kopparplåt liksom teckningar med blyerts och färgkri-

tor. Christer Carlstedt har visat sig för nordmalingspubliken tidigare men känns ändå spännande.

• Ur naturen

Thomas Ölund har varit bosatt i Nordmaling en tid och har liksom Christer Carlstedt fattat tycke för papper som ett arbetsmaterial hämtat ur naturen. Hans tavlor är uppbyggda med olika skikt av papper med en färgad yta som blickfång. Samma färg återkommer för övrigt på samtliga hans tavlor.

– Färgen är inte det viktigaste för mig. Det är i stället att väcka uppmärksamheten för papperet. Jag vill visa att papper är ett stycke natur, försöker han förklara.

• Traditionell

Jeff Lindahl, den återstående av de fyra är mera traditionell i sitt skapande. Han målar på duk sina tavlor med akryl och olja.

Det otraditionella i honom märks egentligen inte förrän man kommer nära. När man lämnat "betraktaravståndet" och smyger in på hans alster upptäcker man en grovhet i ytan som inte uppstår enbart med färgen som material.

– Tavlorna består av en blandning av färg, papper och sågspån. Jag gillar den kombinationen, säger Jeff Lindahl.

Hans tavlor är stora och påtagligt fysiska i sin utstrålning. Liksom de övriga hämtar han även sina intryck från naturen och miljön även om han inte låter dessa intryck dominera sina alster.

OWE FREDRIKSSON

18/4 1990
10/1 1990

Vår älskade

**Frida
Lindmark**

* 1/7 1909 † 13/4 1990

har lämnat oss i sorg och saknad.

Nordmaling den 17 april 1990

Gun och Tore
Per

Kerstin och Jan

Övrig släkt och vänner

Begravning sker i Catharina-kapellet, Nordmaling, lörd. 21/4 kl 10.00. Efter akten inbjudes till minnesstund i församlingsgården.

18/4 1990
18/4 1990

Gösta Berglund, Nordmaling.

Vid ett besök på Nordmalings sjukhem avled oväntat under tisdagen Gösta Berglund, Nordmaling. Han var 72 år och sörjes närmast av maken Margit, barnen Margareta och Lars med familjer samt fyra syskon.

Han var född i Björnsby, Nätra församling, och kom redan i unga år ut i förvärvslivet. Vid 15 års ålder flyttade han till Nordmaling och började som målarlärling hos Bröderna H Wallander. Genom sin yrkesskicklighet och lojalitet blev han under åren mycket omtyckt av arbetskamrater och företagsledning. Han blev företaget trogen under hela sitt yrkesverksamma liv fram till sin förtidspensionering i slutet av 70-talet.

Sedan 1940 var han gift med Margit Bergmark från Olofsfors och tillsammans fostrade makarna två barn, dottern Margareta, gift

19/4 1990

• – Vi vill att valarna ska få leva, säger Jenny Häggkvist och Sara Holmberg till Kerstin Fredlander, som skriver på protestlistan under överinseende av dottern Anna.

"Låt valarna få leva"

NYÅKER: Jenny Häggkvist och Sara Holmberg, båda sjätteklassare i Nyåkers skola, har gått och funderat över det här med att valarna måste ha rätt att leva, de också.

Skulle man inte kunna göra något för detta, tänkte flickorna och ritade upp ett par affischer och

gjorde en namnlista. På skärtorsdagen satte de sig utanför affären i Nyåker och samlade namnunderskrifter. Protestlistorna skall de sedan sända till Greenpeace för vidare befordran till riksdagen, som de hoppas skall ta ställning till deras och många andras önskemål om att låta valarna leva.

19/4 1990

VÄSTERBOTTENS-KURIREN lördag 14 april 1990

Forskare i Schaubergers fotspår

Fjärran från blänkande komplex

KLÖSE (VK)
Smutsigt vatten och dricksvatten med höga metallhalter är ett av världens stora miljöproblem. I moderna vattenreningssystem försöker man minska metallhalten genom att tillsätta olika kemiska substanser.

– I dricksvattnet hittar man sedan spårmen av dessa substanser. Ingen vet vad det har för effekter på människans hälsa.

Det säger Stefan Löfgren, Klöse, Nordmaling. Med sitt vattengyrom har han funnit en bra metod att rena vatten. Genom att skapa en naturlig virvel i vattnet och även syresätta det, får han positiva resultat.

Stefan Löfgren arbetar inte i något nybyggt laboratorium i ett stort fastighetskomplex, med personal, databaser och miljontals kronor i forskningsbidrag. Nej, Stefan Löfgren jobbar tillsammans med Moder Natur och hans "laboratorium" är bl a bifodens till Lögdeälven. Han är utbildad kemingenjör, trädgårdstekniker, processstekniker och självklart i elektronik, vilket i mångt och mycket sammanfaller med framlidne naturforskaren Viktor Schaubergers teori och filosofi om en god grund för forskning.

• Ekonomi = ekologi

– Det finns ett mycket större och viktigare samband mellan ekologi och ekonomi än vad människans hälsa i dag är medveten om.

– Den moderna människan har förlorat kontakten med naturen och resultatet har blivit att vi lever av naturen i stället för med den. Det säger Stefan Löfgren, mannen bakom det roliga tankandet som tagit sig uttryck genom skapandet av bl a vattengyrom. Han och hans meningsfränder vill i o sätta likhetstecken mellan orden ekonomi – ekologi.

• Liten grupp

Det är en liten grupp människor som står bakom förverkligandet av vattengyrom. Förutom Stefan Löfgren och dennes 80-åriga far, Elon, återfinns Arne Risberg, Ålvsby. Han är administratör, kanaltjänst, samordnare, och samtidigt projektledare för försöket i Pålstråk vattenverk och den som har kontakterna med olika myndig-

heter som berörs av det pågående projektet. Teknikerna i gruppen är främst Kjell Jönsson, Umeå, som med hjälp av Tommy Ohlsson, Umeå, handlagat och klarat det teknologiska.

• Nordmaling avstod

Kanske är det för att vissa beaktasfattare känner en viss osäkerhet inför gruppens arbete som det hittills varit svårt att få forskningsbidrag. Den fick t o m nej från Stefan Löfgrens hemkommun, Nordmaling, när han bad om anslag för att få genomföra ett praktiskt försök i vattenverket. Politikerna i kommunstyrelsens arbetsutskott tog uppenbarligen inte hans forskning på allvar.

– Däremot mötte vi ett entusiastiskt intresse från miljö- och hälso- skyddsmyndigheten i Nordmaling genom inspektör Mats Nialund som gjorde provtagningar samt därefter ordföranden, Gustav-Adolf Backman, kommenterar Stefan Löfgren.

• Ålvsby tog emot

När Nordmalings kommun avstod från att hjälpa Löfgren och hans grupp vände de sig till Ålvsbyns kommun som "tog emot projektet med öppna armar". Anläggningen monterades upp i bästas och försöket pågår fortfarande.

Ove Fredriksson
0930/100 29

• Det finns ett klart samband mellan ekonomi och ekologi, hävdar Stefan Löfgren, forskare i Klöse, Nordmaling. Stefan Löfgrens forskning har varit framgångsrik och han tror sig ha funnit en metod att rena vatten med hjälp av virvleteknik. Här ses han tillsammans med sin gode vän, hästen Palle.

• Viktor Schauberg, ett geni vars forskning inte så många skratrar åt längre.

Okänt geni led-stjärna

NORDMALING (VK)

Viktor Schauberg är ett ständigt återkommande namn i artiklarna om den forskning som presenteras här i in- till. På ännu oinvidiga torde dock ha hört hans namn tidigare.

Han var österrikare, till yrket forstmästare och som sådan gjorde han sig känd som en mycket duktig vattenhydrauliker.

Hela sitt liv försökte Viktor Schauberg finna naturliga och enkla lösningar på de problem som han förutsåg redan på 20-talet, nämligen forsrning och försämrat grundvatten.

Under 20- och 30-talen byggde han upp fungerande tekniker för rening av vatten och vid flera tillfällen försökte han även påverka de politiska besluten i överstyra regeringarna i Centraluropa, bl a i Tyskland, om att åtgärder måste vidtas för att inte ländernas vattensystem, t ex de stora floderna, skulle förstöras. På den tiden var det många som skatade åt honom, men som vi nu vet har hans profeter högt påtagligt bevisats.

• Självliknande kraft

Det sägs också, att Viktor Schaubergs kunskaper utnyttjades av Tyskland under andra världskriget samt att amerikanerna efter kriget försökte ta till vara hans idéer.

Hans teknik grundade sig på naturens självliknande kraft. Han var också en av dem som förespråkade att god ekologi var löst i ett ekologiskt perspektiv – med god ekonomi. Alla har inte samma filosofi som Viktor Schauberg och mycket skulle troligtvis ha sett anförordna i dag om så hade varit.

• Teorierna lever

Hans teorier lever ändå kvar, bl a genom en son som arbetar i faderns fotspår på Pythagoras-Keplerskolan i Österrike.

I närmare 30 år tid har Schaubergs teorier varit kända i vårt land och fått sin spridning främst genom Olov Alexandersson, Tranås. Han erhölet nämligen den grundutbildning som Viktor Schauberg lämnade ifrån sig före sin död.

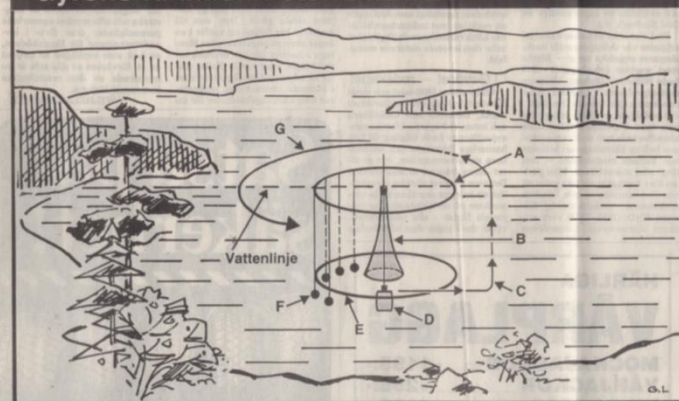
Därefter har Alexandersson medverkat till bl a bildandet av Institutet för ekologisk teknik (IET) i Umeå, som numera finns i Linköping. Samtidigt sprids intresset även till övriga Skandinavien. Men trots den forskning som startades i slutet av 70-talet har utvecklingen gått relativt sakta.

Den forskning som hänvisas till i artiklarna här in till kan sägas ha en del av sitt ursprung i Schaubergs teorier. Däremot är tekniken helt och hållet forskarens egen.

OWE FREDRIKSSON

”Utan syre dör allt vatten” Vattengyrom – en naturmetod som fungerar,

Gyrons funktion i större vatten

...och så här kan det se ut

• Med implosion, virvleteknik, kan man även syresätta stora vattenområden – tjärnar, sjöar, vikar och hav. Bilden visar hur vattengyrom är tänkt att fungera.

A beskriver den s k övre spridningsförordningskivans som endast tillåter den yttre vattensmassan att sugas in till centrum av maskinen.

B. Vattengyromformen som är avgörande för en energisnål process.

C. Symbolisk rörelse av helhetens funktion i det totala omloppsflödet.

D. Drivmotor av antingen el-, vattenturbin-, vind- eller solkraftstyp.

E. Undre spridningskivans förhindrar turbulenser som är störande för det biologiska bottenslivet.

F. Förankring i form av tyngder med stag till den övre skivan. Kan även utgöras av flyttbryor.

G. Visar virvelns förmåga att dra det yttre vattenskiktet med sig. Här uppnås ett omfattande rörelseområde i apparatens verkningsområde, vilket möjliggör bearbetning av vatten inom ett stort område från maskinen.

KLÖSE (VK)

På ett torp i Klöse, Nordmaling, i Lögdeälvens dalgång, har ett nygamalt tankande – en annorlunda filosofi – resulterat i skapandet av en helt ny teknik för syresättning av vatten.

Den s k vattengyrom bygger på att syret ska tillföras vattnet genom implosions- teknik, dvs en sugande effekt, i motsats till den traditionella tryckmetoden. Stefan Löfgren heter mannen bakom projektet/initiativet som enligt honom men även andra kan komma att revolutionera forskningen på området.

Under den senaste tiden har vi fått allt fler erkännanden för vår metod både från teknisk högskola och högt utbildade forskare. Så det är knappast referenserna som saknas. Trots det möter vi ändå ett visst motstånd till följd av att inga "etablerade" forskare resonerat så här tidigare, säger han till VK och syftar bl a på avslag från STU, Styrelsen för teknisk utveckling, som han menar har försäkrat projektet åtta månader.

• "Naturmetod"

Som första tidning har VK besökt den konventionella "forskningsskivaren" i Klöse, där Stefan Löfgren ber med sin 80-åriga far på ett torp vid ett av Lögdeälvens kilflöden.

Hans idéer sammanfaller med det tankande, som den österrikiske naturfilosofen Viktor Schauberg skisserade och nedtecknade innan sin död men som ännu knappast fått något genvar i vetenskapliga kretsar. Målsättningen är att hitta en teknik utan kemiska preparat eller andra tillägg till biologiskt återställt förorenat vatten till vad det en gång varit – friskt och rent.

– Tankandet bygger på att ge en "naturligt betingad rörelse" åt vattnet och med en blandning av luft återställa syretillförseln. En positiv bieffekt blir samtidigt en effektiv utvalning av tungmetaller, berättar han.

Friskt vatten måste hållas i rörelse, annars dör det! Viktor Schauberg sa bl a, att "vattnet är den förstodde", förklarar Stefan Löfgren.

Friskt vatten måste således hållas i rörelse. Tekniken med vattengyrom bygger också på att syre och vatten blandas på ett naturligt sätt genom att skapa "en enhets- virvel, en samordnad biologisk rörelse".

Detta åstadkoms genom att gyrom placeras under vattensytan och ett patenterat sugorgan får vattnet från ytan att sugas in i dess centrum.

• Luftsugande virvel

Samtidigt med att vattnet sugas ner, bildas en virvel som för med sig syre som en smäl, anal tråd ner under vattensytan, i gyroms centrum. I och med tillförseln av syret påbörjas även syresättningen och denna maximeras vid virvelns spets, där närapå allt syre upptas av vattnet.

På ett principiellt sätt påminner metoden om den naturliga andningen, nämligen genom att sprida in syret i en virvel under vattensytan. Unga som skär i minskors och djurs lungor samt i växternas blad.

Syresättningen är så effektiv att försöken t o m överträffat våra egna förhoppningar. – Och det påståendet är inget "humbug". Vetenskapliga laboratorieförsök har gjorts vid tekniska högskolan i Luleå genom en forskare vid namn Bo Nordell. Hans försök visar vetenskapligt hur effektivt vattnet syresätts med hjälp av den här metoden, säger Stefan Löfgren, som menar att Nordells försök därmed bekräftar vad han själv kommit fram till.

Han hävdar samtidigt, att "det knappast är någon annan forskare som försäkrat att man kan åstadkomma absorption av gas i en virvel genom ett undertryck".

Sedan hösten 1989 finns en vattengyrom installerad i ett av vatten-

verken i Ålvsby, Norrbotten, som arbetar enligt den nämnda metoden. Där har man hittills bl a konstaterat att implosionsmekanismen minskar manganhalten i vattnet. – Försöken har också visat att syresättningen sker långsammare än vid tryckluftning. Detta kan vara en nackdel när man under kort tid vill maximera luftning av ett vatten men samtidigt en fördel genom att den luft som sätts syres i inblandas ekonomiskt och effektivt. Dessutom undvika risker att kväveomkylare slås sönder vilket vi tror kan inträffa vid tryckkompressionsförsöket, som Schauberg varat för, säger Arne Risberg.

OWE FREDRIKSSON

REPORTAGET FORTSÄTTER

Stort behov av vattenrening

Svårt få pengar till riskprojekt

NORDMALING (VK)

Om Stefan Löfgren hittar en fungerande teknik kommer det att bli en internationell exportartikel. I dag finns ett behov av reningsteknik i de flesta u-länder och i många i-länder, hela Östeuropa och hela Nordafrika.

Det säger Jens Tellefsen, professor på Kungliga tekniska högskolan i Stockholm, en av landets främsta i teoretisk fysik.

Jens Tellefsen har hållit sig relativt väl underrättad om den forskning som Stefan Löfgren utfört. Han säger också att man med största sannolikhet kan dra paralleller mellan dennes arbete och de idéer som Viktor Schaubberger presenterade på 20- och 30-talen.

Grundtanken är att man med så liten tillförd energimängd som möjligt ska kunna syresätta större och mindre mängder vatten, upp till sjöars storlek. Därför utgör omröraren i den här tekniken en mycket viktig del, konstaterar Jens Tellefsen.

Han finner det därför mycket intressant, att Stefan Löfgren nu fått sin omrörare patenterad, även om han för den skull inte kan uttala sig om dess effektivitet så länge han som inte sett den i funktion.

Forskningen på det här området är absolut intressant. Det är bara synd, att de som har möjlighet att stödja dessa forskare ekonomiskt kräver sådana garantier att de närmast är omöjliga att uppfylla. Till forskning måste det finnas ett riskkapital som ska kunna delas ut till försök som dessa.

• Väldsartikel

Ett av världens svåraste miljöproblem i dag är att vattnet håller för låg kvalitet, menar Jens Tellefsen.

I dag hör vi dagligen talas om problemen i Östeuropa, där man oroas över nedsmutsade sjöar som bara rätt och slätt är övergödda eller nedsmutsade genom utsläpp från industrierna.

Det finns med andra ord ett stort behov av bättre reningsteknik och jag kan bara konstatera, att om man idag kan få fram en fungerande teknik så är kostnaderna för detta obetydliga i förhållande till vad det kostar om vi inte får fram den.

På en avsides gård i Klöse har Stefan Löfgren inspirerats i sin forskning. Arne Risberg, t v, och pappa Elon Löfgren.

Min intuition säger, att det här kan vara inledningen.

• Prover i "nya" vatten

VK har även kontaktat Älvsbyns kommun, där man sedan i höstas provar den konstruktion som Stefan Löfgren och hans grupp skapat.

Försöken i Pålsträsk vattenverk förefaller ha slagit väl ut. Vi är beredda att jobba vidare med

projektet. Kommunen kommer därför att i sommar själv bekosta flyttningen av vattengyron till ett annat vattenverk med sämre vatten, kommenterar Östen Vikström, Älvsbyns kommun.

För oss har det varit en självklarhet att ställa upp på detta. Vi har inte haft några krav på konstruktionen i inledningsskedet, men det är intressant att man lyckas ha hittat en fungerande teknik,

säger Per Nilsson, planerings- och näringslivschef i Älvsbyn.

• Imponerande

Har Stefan Löfgren hittat en teknik där han kan proportionellt förstora vattengyron upp till mycket stora dimensioner, så är det imponerande. Tekniken och forskningen är eftersatt men förutsättningarna för att få det att fungera finns onekligen, säger Sten Kull-

And drivkrafter är

berg, fskare vid Statens geotekniska institut i Linköping.

Liks Jens Tellefsen har Sten Kullbehållit sig informerad om Löfgreforskning, även om han i likhet andra inte haft möjlighet att tga in i den eftersom den är helt.

Giet att hitta former för att dimensnera en syresättningsapparat i till 40 m så är det smått fantast, menar han.

IWE FREDRIKSSON

†

Vår älskade
**Gösta
Johannes
Berglund**

* 24/6 1917 † 17/4 1990

har hastigt lämnat oss och övrig
släkt i outhärlig sorg och sak-
nad men i ljus minne bevarad.

Nordmaling 19 april 1990

MARGIT
Margareta och Sören
Anna-Karin, Maria
Lars och Helen
Linnéa, Jon, Daniel, Jesper

*Ett strävsamt liv har slocknat ut
En flitig hand har domnat
Din arbetsdag har nått sitt slut
Din kärleksfyllda kropp har
somnat*

Begravningsgudstjänst sker i
Catharinakapellet, Nordma-
ling, lördag den 28 april kl
12.00. Efter akten inbjudes till
minnesstund i församlings-
gården. O s a senast 26/4 till
Erixons Bih. tel 0930/102 28.

20/4 1990
20/4 1990

• **Lena och Stig-Olov, Lög-
deå**, fick den 21 april på Umeå
BB en flicka som vägde 3 600
gram och var 52 cm lång. Sys-
konen heter **Emmanuel, Da-
niel, Simon och Anton.**

25/4 1990
25/4 1990

• **Elisabeth och Thomas Ot-
tossan, Nordmaling**, fick den
21 april på Umeå BB en pojke
som vägde 4 070 gram och var
52 cm lång. Syskonen heter
**Jenny, Frank, Johanna och
Martin.**

25/4 1990
25/4 1990

• **Anna-Karin Magnusson
och Håkan Wedman, Nord-
maling**, fick den 19 april på
Umeå BB en pojke som vägde
3 865 gram och var 53 cm lång.

25/4 1990
25/4 1990

†

Vår kära Mor,
Svärmor, Mormor och Farmor
Mina Karlsson

* 5/4 1895 † 24/4 1990

har stilla lämnat oss.

Nordmaling den 25 april 1990

**Sigrid och Gösta
Arne och Anna-Greta
Inga-Britt och Eskil
Sonja
Barnbarnen**

*Stilla kom döden
den kom som en vän
Den tog dig i handen
och förde dig hem.*

Begravningen sker i stillhet.

26/4 1990
26/4 1990

Min Far,
vår Morfar

**Nils Albert
Näsström**

* 2/3 1910 † 25/4 1990

har lämnat oss i tron på sin
Frälsare. Sörjd och saknad av
oss, men i tacksamt minne
bevarad.

Nyåker, Umeå, 26 april 1990

**Irène och Stig
Barnbarn
Barnbarnsbarn
Vännen Mabel**

*Gråt ej mer nu
när jag lycklig vorden
Min boja bruten och
min ande fri
Jag lämnar er,
Jag älskat mest på jorden
För att hos Gud
än mera lycklig bli.*

Begravning sker i stillhet.

27/4 1990
27/4 1990

70 år

70 år torsdag 26 april Kurt Eugen
Landby, Håkmark, Umeå.

25/4 1990

19 april -90 Nordmaling når inte sparmålet för 1990

NORDMALING (VK)

Nordmalings kommuns sparplan för 1990 misslyckas. I stället för målsättningen att spara 4,5 miljoner kr når besparingsåtgärderna upp till 3 miljoner kr.

Det misslyckade besparingspaketet innebär att kommunens likviditet minskar från 10,2 miljoner kr till 6,4 miljoner kr.

Det här stod klart när kommunstyrelsens arbetsutskott i Nordmaling hade sammanträde i tisdags. I stället hamnar nu alla kommunala förvaltningars besparingar på 3 miljoner kr. För att klara budgeten minskas kommunens likviditet, kapitalkassa, med 3,8 miljoner kr. Från 10,2 miljoner kr till 6,2 miljoner kr.

– Det är de ökade kostnaderna för familjedaghemmen som gör att vi inte klarar sparförslaget, säger kanslichef Gösta Jonsson.

– Alla förvaltningar utom socialförvaltningen har i det närmaste klarat sparförslagen.

Det är med sparåtgärder som i huvudsak skapats genom att man, som Jonsson kallar det, "pyst luft" ur budgeten utan att man lägger ner några större verksamheter. Bland annat skjuter man vissa tjänstetillsättningar på framtiden och flyttar några verksamheter framåt i tiden.

Orsaken till att besparingsplanerna spricker skyller arbetsutskottet helt på de ökade kostnaderna för familjedaghemmen. Här redovisas en kostnadsökning för 1990 från 5,2 miljoner kr till 7,4 miljoner kr. Någon anledning till de ökade kostnaderna för familjedaghemmen har arbetsutskottet inte fått och begär därför en grundlig översyn.

Arbetsutskottet tittade också som hastigast på budgeten för 1991 och fann direkt att det blir en hårt

ansträngd budget. Här menar kanslichefen att det blir en tuff uppgift för varje förvaltning i det kommande budgetarbetet. Till kommunstyrelsesammanträdet i nästa vecka kommer kommunstyrelsen att ge en kortare översyn över budgeten även för 1992. Klart är att kommunen för 1991 kommer att få ökade kostnader för bland annat servicehuset i Rundvik och den planerade sport- och ishallen på Rödviiken. Något förslag på hur dessa kostnader skall rymmas inom budgeten har inte presenterats.

Hela kostnadsbudgeten omsluter 111 miljoner kr.

ANDERS WIKMAN

19 april -90 Detaljplan antogs trots protest

NORDMALING (VK)

Trots protester från närboende och ogillande från miljö- och hälsoskyddsnämnden antas nu den nya detaljplanen för kvarteret Kallkällan i Nordmaling.

Det tilltänkta bostadsområdet för flera hyresfastigheter finns i området mellan Kallkällvägen och vägförvaltningens industritomt.

Kommunen har redan fått förfrågningar som visar att det finns ett stort intresse av att bygga hyreshus på fastigheten.

Nu är alla inte lika positiva till det nya bostadsområdet på cirka 4 000 kvadratmeter. Ett 40-tal närboende anser i en protestskrivelse att området ligger för nära industritomterna. Vidare anser de att

det är viktigt att spara området ur naturhänseende.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden har yttrat sig negativt om placeringen av bostadsområdet. Även länsstyrelsen är kritisk och menar

att byggrätten ligger för nära Prästbäcken. Både byggnadsnämnden och kommunstyrelsens arbetsutskott finner att klagorlen inte utgör något hinder stadsplaneändringen.

ANDERS WIKMAN

20 april -90 Får öppna pizzabutiker

NORDMALING: I Nordmaling är kommunstyrelsens arbetsutskott positivt till att Shahab Zohdi, Timrå, öppnar pizzabutiker i både Rundvik och Nordmaling. Försäljningen skall ske från en mobil barack.

På båda platserna hyr Zohdi uppställningsplatser. I Rundvik kan kommunen tänka sig ett hyreskontrakt på tio år, medan det i Nordmaling skall gälla för tre år.

Nordmalings Svets och Plåt får arbetsutskottets tillstånd att bygga ett handelshus på en tomt intill Nymans Däckservice på Rödviiken. Företaget har för avsikt att flytta Gräningeverkens gamla justerverk från Rundvik till Rödviiken och göra om det till något de kallar för "handelshus".

Norrfors Bageri HB får kommunens godkännande för glesbygdsstöd till maskiner och inventarier för 472 500 kronor.

Country-Mix satsar på "häst-jazz"

NORDMALING (VK)

Country-musiken har hamnat ordentligt i rampljuset i södra länsdelen under det senaste året. Anledningen är sång- och musikgruppen Country-Mix från Nordmaling som sedan förra vintern satsar helhjärtat på "häst-jazz".

— Det började på skoj som ett inslag i NIF:s nyårsrevy och sedan har det gått av bara farten, berättar Hardy Eriksson, en av initiativtagarna.

— Det är skojigt att se hur populär musiken är i olika åldrar. Oavsett om man är dansbandsintresserad eller jazzfantast så går country'n hem, tycker han och säger samtidigt att de spelar mera sånger med svensk text när det är äldre lyssnare.

Ingen kunde nog ana när ridån drogs åt sidan vid NIF:s sista (?) nyårsrevy och Hardy och hans vänner spelade upp, att deras revynummer skulle skapa ett sånt sug efter "joddel och gitarrer".

Men så blev det. Nu, drygt ett år senare, stampar publiken hovarna så halmen ryker mer än någonsin.

Nej, skämt åsido. Inte handlar det om att uppträda i halmfyllda stallbyggnader även om det var där som musiken sägs ha sin härstamning. Country-Mix engageras främst som underhållning vid större årsmöten och andra tillställningar där deras musik passar in.

• Eget nöje

Även om deras musikstil är populär och omtyckt hos en stor grupp är det ändå främst för sitt eget nöjes skull som Country-Mix

fortfarande finns till. Det fanns ingen planering bakom bildandet av gruppen, annat än att den skulle ingå i nyårsrevyn. Men mindre än en vecka efter första framträdandet i Oasen, Nordmaling, kom första bokningen och på den vägen är det fortfarande. Sedan länge har de bestämt att inte uppträda mer än en gång per vecka, och det är ibland svårt att få arrangörerna att förstå det.

— Vi har ju våra familjer och våra jobb att ta hänsyn till också, menar medlemmarna gemensamt.

Musikstilen är traditionella countrylåtar utan långtgående specialisering men med ett markant inslag av svenska texter.

• Två tjejer

Gruppen består av två tjejer, Christina Johansson, sång, och Agneta Nyberg, sång och el-orgel, samt Hardy Eriksson, sång och gitarr, Björn Sandlund, gitarr, Peter Wedman, sång och gitarr, samt basarna som byter av varandra, Birger Johansson och Kent Ottosson.

OWE FREDRIKSSON

• Country Mix, gruppen som sjunger "häst-jazz" minst en gång i veckan. Vokalisterna Christina Johansson och Agneta Nyberg med Hardy Eriksson, Peter Wedman och Björn Sandlund.

Ny skogsbruksplan vårdar viltet

HUMMELHOLM (VK)

Nu får alla skogsägare med stort intresse för jakt och viltvård ett alternativ till den traditionella skogsbruksplanen.

Två tjänstemän vid skogsvårdsstyrelsen i Umeå har tagit fram en viltvårdsanpassad skogsbruksplan som ger tips med syfte att förbättra levnadsvillkoren för viltet genom biotopvård, hänsynstagande vid skogs-skötsel samt direkta stöd-åtgärder för vissa arter.

Först av alla att få prova det nya alternativet är skogsägarna i Hummelholm, Nordmaling, som står i tur att förnya sina respektive skogsbruksplaner. Vid ett möte på onsdagskvällen gav skogsvårds-konsulent Mikael Rein sin information tillsammans med Stellan Johansson vid skogsvårdsstyrelsens lokalkontor i Nordmaling.

Skogsvårdsstyrelsen har tre grundalternativ till skogsbruksplaner, basplan, småskalig plan samt storskalig plan beroende på markägarens intresse för ekonomi och arbetsinsats. Den viltvårdsanpassade skogsbruksplanen kan ses som ett fjärde alternativ eller lika väl som ett tillval till den traditionella planen som alla skogsägare är skyldiga att förnya vart tionde år.

• Viltvård som tillval

Initiativet kommer från skogsvårds-konsulenterna Mikael Rein och Per Taube, båda verksamma i Umeå. De började förra året att fundera över den inriktning som skogsbruksplanerna har och fann att enda riktmärket var att tillgodose skogen och dess avkastning.

– Men skogen består ju inte enbart av träd. Där finns älg, rådjur, harar, fåglar osv i en lång rad arter, konstaterar Mikael Rein.

– Så därför har vi tagit fram ett tillval till den traditionella skogs-

• Skogsägarna i Hummelholm erbjuds en viltvårdsanpassad skogsbruksplan som alternativ till den traditionella. Fr v Paul Niskanen och Kurt Nyberg, båda Hummelholm, tillsammans med Stellan Johansson och initiativtagaren Mikael Rein.

FOTO: OWE FREDRIKSSON

bruksplanen som vi också fått godkänd av skogsstyrelsen i Jönköping.

• Enbart Västerbotten

– Med den viltvårdsanpassade planen vill vi i samarbete med markägaren vidta sådana åtgärder att man även tillgodoser det vilda.

Den viltvårdsanpassade skogsbruksplanen är helt ny och erbjuds

ännu så länge enbart i Västerbotten. Det har dock underhand visat sig att på några fastigheter i Värmland har liknande projekt skett i mindre skala.

Den viltvårdsanpassade skogsbruksplanen ger tips om var t ex saltstenar kan placeras, var rådjurens foderstationer ska byggas, var det är lämpligt att hugga ner aspar för att ge vinterföda för älg

och harar, var älgpassen kan placeras för bästa effektivitet, var det är lämpligt att anlägga viltåkrar osv.

• Projektby

Markägarna i Hummelholm står inom kort i begrepp att förnya sina respektive skogsbruksplaner.

Som första by erbjuds nu Hummelholm att få möjlighet att välja

"viltvårdsalternativet" i form av ett projekt. Trots merarbete för tjänstemännen kommer det ändå inte att kosta något utöver en traditionell plan.

– Vi är angelägna att få omsätta det här i praktiken, menar Mikael Rein, som hoppas knyta de första kontakterna relativt snart för att få starta projektet redan i maj.

OWE FREDRIKSSON

20/4 1990

Besparingar väntar för skolan i Nordmaling

21 april -90

NORDMALING (VK)
Genom neddragningar på 160 000 kronor i befintlig verksamhet klarar skolstyrelsen besparingsdirektiven på 1,1 miljoner kronor. Årets kostnadsökningar stannar vid cirka 4,2 miljoner mot beräknade cirka 5,2 miljoner kronor.

När skolstyrelsen i Nordmaling vid onsdagens sammanträde fastställde förslaget på ombudgetering för 1990 fastnade de för arbetsutskottets förslag.

En svår nöt att lösa var huruvida kostnadsökningarna för tidigare startade projekt skulle rymmas inom budgeten. Här redovisar skolstyrelsen en kostnadsökning på 192 000 kronor som en direkt påtvingad historia. De menar att om inte verksamheterna fortsätter i samma omfattning skulle statsbidrag och bidrag från landsting utebli och i vissa fall bli fråga om återbetalningar.

• Hållit tillbaka

Med detta som bakgrund har skolstyrelsen hållit tillbaka ökade anslag i förhållande till reella kostnadsökningar. Dessa åtstramningar har för skolverksamheten inneburit en kostnadsökning på 4 248 262 kronor mot beräknade 5 193 000 kronor.

Det innebär en skillnad på 944 738 kronor som skolstyrelsen

menar är en ren besparing. Dessa åtstramningar innebär ingen inskränkning i redan befintlig verksamhet.

• Verklig besparing

Inskränkningar blir det däremot på skolskjutsar, skolmåltider, skolstyrelse, skolledarvikariat och investeringsbudgeten. Skolskjutsarna minskas med 50 000 kronor, skolmåltidskontot minskar med 50 000 kronor genom att bland annat komvux- och grundvuxeleverna får betala sin skollunch.

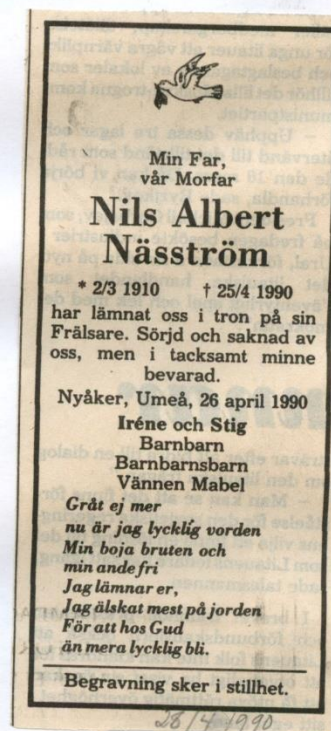
Vidare ska skolstyrelsesammanträdena bli kortare och det ger en besparing på 10 000 kronor. 20 000 kronor sparas genom att ingen skolledarvikarie sätts in och slutligen minskar investeringsbudgeten med 30 000 kronor.

ANDERS WIKMAN

21/4 1990

28/4 1990

28/4 1990

Hög ränta dämpar intresset för Nordmalings köpcentra

NORDMALING (VK)

Det nya köpcentrat i Nordmaling får inte den explosiva start som förhoppningen varit.

Det höga ränteläget har skapat en avvaktande hållning hos flera av intressenterna.

Vin och Spritcentralen samt Sten Lundqvist står i startgruppen medan däremot Sjöbergs Livs, Möbelhuset Mimer och Nordmalings reklamtryck avvaktar utvecklingen.

Föreningsbanken i Nordmaling har bestämt sig för att inte etablera sig i området.

När det nya köpcentrat vid busstationen i Nordmaling presenterades för flera månader sedan väcktes ett stort intresse bland företagarna i samhället. 1 000-tals kvadratmeter butiksytor ritades in på skisserna och bokades också snabbt.

• Spaden i jorden

Tidsmässigt fanns redan då i

planeringen att delar av byggnaderna skulle komma igång i och med tjällossningen och fortfarande tycks detta kvarstå. Vin & Spritcentralen är i full gång med sin planering och enligt uppgift är även Sten Lundqvist, granne till Systembolaget, beredd att om några veckor sätta spaden i jorden.

• Höga räntor

Däremot tycks det inte längre vara lika aktuellt för alla.

– Visst är vi fortfarande intresserade men det är inte lika aktuellt i dag pga de höga räntorna. Det säger Claes Ameln, Möbelhuset Mimer, som planerar att bygga samman sin del av fastigheten med det som ska bli nya Sjöbergs Livs.

Samma inställning visar även Allan Sjöqvist, ägare till Sjöbergs Livs i Nordmaling.

– Jag har varit i kontakt med fackfolk som uppmanat mig att avvakta ett halvår. För den skull är vi lika intresserade av etableringen och vi kommer därför att utföra markundersökningen i sommar som planerat.

Nordmalings reklamtryck har bokat ca 500 kvadratmeter för att bygga ett kombinerat försäljnings- och industrihus.

– Vi har redovisat vårt intresse för kommunen och det kvarstår. Men bland annat för att vi ännu inte ens fått en uppgift på hur högt tomtpriset är, kan vi inte räkna på kostnaderna.

Det säger Nisse Eriksson vid Nordmalings reklamtryck.

– Nuvarande ränteläge medför naturligtvis att man inte rusar in i ett byggande som man inte vet var det slutar ekonomiskt.

Han säger också att efter kontakterna med kommunen har andra, privata alternativ, "seglat upp".

• Försenad centrumplan

En kommunal angelägenhet som ännu inte är färdig att presenteras är den omtalade centrumplanen för Nordmalings samhälle. Den var tänkt att presenteras i juni men har blivit försenad.

– Den kommer tidigast att

kunna tas i fullmäktige i september, säger Sture Hansson, kommunens tekniska avdelning.

Orsaken till förseningen är inte centrumplanen i sig själv. Men den är tänkt att presenteras tillsammans med en övergripande plan för kommunen. Denna plan har i sin tur givit upphov till en konflikt mellan länsstyrelsen och byggnadsnämndens arbetsutskott.

– Länsstyrelsen anser att utbildningen på Järnashalvön, Öre älv, Lögde älv samt Torsmyran är att betrakta som riksintressanta och ska värderas efter detta vid t ex skogsbruk, berättar Sture Hansson.

• Fullt tillräckligt

Byggnadsnämndens arbetsutskott däremot menar, att en vanlig skogsbruksplan är fullt tillräcklig. Innan denna övergripande kommunplan och även då centrumplanen beräknas kunna tas i fullmäktige räknar politikererna med att hösten infunnit sig.

OWE FREDRIKSSON

Nordmaling. 3,8 miljoner i överskott i kommunkistan

NORDMALING (VK)
Nordmalings kommun visar på ett överskott med 3,8 miljoner i 1989 års bokslut.

Socialnämnden står för nästan hälften, 1,8 miljoner, och skolstyrelsen för 1,1 miljon kr. Kansli- och driftsavdelningen noterar ett överskott på 600 000 och räddningstjänsten 200 000 kr.

Det framkom när kommunstyrelsen behandlade bokslutet vid sitt senaste sammanträde. Tekniska utskottet noterade det största underskottet, 800 000 kr.

Kommunstyrelsens sammanträde blev både långt och innehållsrikt med många åsiktskillnader. Socialdemokraterna splitrades ifråga om kommunen bör hyra IFK Rundviks klubbstuga på Manhemnsborg för fritidshemsvärksamhet. Helt årshyran beräknas till ca 150 000 kr. Resterande tid för 1990 beräknas till ca 60 000 kr.

Kommunstyrelsens majoritet beslöt att avstyra hyra och fick stöd av John-Erik Nylander (s). Hans partikamrater ville däremot att socialnämnden skulle få nödvändiga pengar och när förslaget föll reserverade sig Eva Hämnen och Ulla-Maj Andersson.

En mindre splittring uppstod även i s-ledet när ärendet om bidrag till pingstkyrkans daghemsverksamhet diskuterades. Vid voteringen röstade öberende partiet, NOP, samt fyra socialdemokrater emot förslaget att församlingen skulle få lika stort bidrag som kommunen erhåller. David Mattsson (s) lade ner sin röst vilket skapade ett jämviktsförhållande i rösttal, 5-5, varpå ordförande, Sture Lindgren, föllde avgörandet.

Pingstkyrkan får således samma bidrag som kommer kommunen till del, ca 20 000 kr per in- skrivt barn i verksamheten. De fyra socialdemokraterna reserverade sig.

• 10 000 kr i böter

Nordmalings kommun har träffat ett avtal med byggen- treprenören NSP, Nordmaling, för byggande av ett hotell vid Rödvi- lingen med utsikt över Nordma- lingsfjärden. Avtalet gäller tomt- marken och går ut på att NSP har två år på sig fr o m 31 maj i år att påbörja bygget. Om datu- met överskrids får NSP böta 10 000 kr i månaden till dess byggnationerna påbörjats.

Kommunstyrelsen har också beslutat att hålla noga koll på utvecklingen av hotellärendet, bl a vill man se och godkänna byggnadsprojektet innan bygg- nadsnämnden får ge sitt tillstånd.

OWE FREDRIKSSON

24 april -90 Nordmalings sparande drabbar medicinklinik

Nordmalings sjukhem kommer att dra ner antalet vårdplatser för akut sjuka, t ex äldre med lunginflammation som behöver vård några dagar.

Det kommer i sin tur att drabba medicinkliniken, som redan dras med överbeläggningar, men som kommer att tvingas ta emot dessa patienter.

Därifrån meddelar ställföreträdande klinikchefen, att man antingen kommer att tvingas överskrida budgeten eller så måste regionsjukvården skäras ner.

Detta är ett par direkta effekter av sparbetningen i Umeå sjukårdsdistrikt.

Nordmalings sjukhem måste bara in 2,4 miljoner på en budget av omkring 29 miljoner kronor, dvs bortemot 10 procent. 1,1 miljoner sparas av pengarna till ett arbetsstidsprojekt, som engagerat hela personalen och gjort sjukhemmet till ett föredöme för många andra i landet.

Antingen måste vi gå tillbaka till det vi hade innan projektet inleddes eller också måste vi svara i antalet vårdplatser, säger föreståndaren Pia Friberg. Vi kommer att välja en kombination av båda.

• "Mycket besvikna"

Vårdhemmet har 75 platser och en ständig kö om cirka tio personer.

Vi har talat om för sjukhusledningen att vi är mycket besvikna över att arbetsstidsprojek-

tet skärs ner, säger Pia Friberg. Jag tror inte att politikerna förstår hur mycket projektet har betydelse för personalen. Det hade varit bättre att inte starta det, än att först få alla att engagera sig, ge löften och pengar och därefter dra in projektet.

Arbetsstidsprojektet har bland annat inneburit två saker; personalen har haft stor frihet att välja arbetstider och arbetsvolym och man har infört högre grundbemanning på förmiddagarna.

• Färre omplaceras

Det betyder bättre vårdkvalitet, säger Pia Friberg. Med mer personal har vi mer tid att låta patienterna göra mycket mer själva. Dessutom har vi redan märkt att personalen sjukskriver sig mindre än förut och färre behöver omplaceras.

Jag vill att politikerna ska ta ställning till om antalet vårdplatser ska skäras ner. Att ge oss sparkrav på tio procent av budgeten och samtidigt säga att varken kvantitet eller kvalitet ska påverkas håller inte.

• "Billig vård"

På medicinkliniken låter tongångarna ungefär likadant. Börje Ek har klinikchefensansvaret i professor P-O Westers frånvaro:

Vårt sparbetning är visserligen litet, en procent eller 900 000 kronor på en budget av 90 miljoner. Men vi har haft en i princip konstant överbeläggning, som vi aldrig fått ekonomisk kompensering för. Politikerna har fått billig sjukvård genom att slita ner personalen.

Vi hade planerat att få öka antalet platser med en halv avdelning genom att få belägningsrätten på alla lediga säng-

platser på sjukhuset. Det drogs in. Därtill innebär sparbetningen att vi måste skära ner antalet vårdplatser med en halv avdelning till.

Det beror på att vi måste minska antalet anställda.

Den nedskärningen kan bara tas ut på regionsjukvården, menar klinikledningen. Det betyder i princip att sparandet i Umeå kommer att märkas i Luleå, Övik och Östersund.

77 procent av medicinkliniken verksamhet är akut och därmed icke förhandlingsbar, så att säga. Resten är regionsjukvård, bland annat komplicerade utredningar som länssjukhusen i regionen behöver hjälp med.

• "Orimligt"

Men det är naturligtvis orimligt att ett regionsjukhus inte kan bedriva regionvård, säger Börje Ek.

Detta samtidigt som sjukhemmen sparar - kliniker som ofta är nästa instans för patienter som behöver vård på en lägre nivå efter akutvården på medicinkliniken.

Det kan gälla en patient med hjärnblödning som måste ligga kvar 3-6 veckor hos oss i stället för en vecka, fjorton dagar. Det gäller i ännu högre grad lättare sjuka, som måste tas emot i kommunerna - som också sparar.

Till syvende och sist kommer sparandet att drabba sjuka och gamla som lider, sammanfattar Börje Ek, som för sin del anser att man omedelbart borde stänga hälsohemmen och avveckla Västerbottensprojektet i Umeå.

SUSANNE WALDAU-
WICHELE

• Rockgruppen Hypnosiz, fr v Magnus Persson, gitarr, Mattias Liljebäck, bas, sång, Behzad Khosravani, trummor, Björn Johansson, synth, sång. Peter Augustsson, gitarr, alla från Nordmalings samhälle.

"Hypnosiz" tränar hårt

NORDMALING: Varje fredagskväll sedan nyår blir det liv i musikskolans lokal i Nordmaling. Då samlas nämligen den nya rockgruppen Hypnosiz till övning.

Efter många intensiva övningar, håller vi nu på att ha en ganska bred repertoar, säger "Basen" Mattias Liljebäck, som både spelar bas och är "bas" för gruppen.

Sen drygt två år har han spelat med Dalsfeltarna, men ville ha något eget, så han kontaktade kompisar ur musikskolan och strax var ett gäng bildat.

Hypnosiz repertoar är förutom kända låtar, även egna melodier och texter. Hårdrock blandas med mjukare låtar, så att vem som helst skall kunna lyssna till det vi spelar, säger musikanterna, som förutom det instrumentala också sjunger, Mattias solo och de andra i kör.

Vid Vuxenskolas vårfest nyligen, spelade gruppen offentligt för första gången. Nästa gång blir den 18 maj i Oasen, sedan blir det rockbandstävling i Umeå. Den 1 juni är det final för Björksta Café och då är gruppen inbjuden att spela där.

Projektarbete om invandrare

NORDMALING (VK)

— Vi har lärt oss väldigt mycket om flyktingar, säger 25 elever vid klass 6:1 vid Kyrkovallens skola i Nordmaling.

— Vi vet också vad de-

lar av nordmalingsborna tycker om våra invandrare, fortsätter de och visar klassens utställning om invandrare.

Resultatet från ett projektarbete om invandrare som genomförts vid Kyrkovallens skola i Nordmaling visas nu för elever och allmänheten. Ännu så länge är det bara eleverna i klasserna ett till och med sex som fått ta del av utställningen, men inom kort kommer materialet att ställas ut på biblioteket i Nordmaling.

Det är eleverna i klass 6:1 som i fem olika arbetslag sedan januari jobbat fram material till utställningen. Eleverna har fått besök av bland annat Kerstin Richter, flyktingsamordnare i Nordmaling, samt tolk och invandrare. Klassen har även varit på studiebesök vid flyktigmottagningen och biblioteket i Umeå för att samla in material.

I veckan har klassen besökt de andra klasserna vid Kyrkovallens skola och redovisat sitt arbete. Klassens fem grupper har genom bilder, illustrationer och muntlig framställning berättat om flyktingarna och deras situationer.

Ur det material som eleverna redovisat framgår att nordmalingsborna över lag är positiva till flyktingar. Inte mindre än 70 procent av de tillfrågade kan tänka sig att bo granne med invandrare eller flykting.

Här markerar eleverna tydligt skillnaden mellan att vara invandrare eller flykting. Däremot framgår det att många nordmalingsbor inte är villiga att utöka flyktigmottagningens omfattning.

Gruppernas material som både handlar om iraner och somaler skall nu sammanställas från fem olika utställningsskärmar till ett par. Dessa skall sedan visas på biblioteket i Nordmaling.

ANDERS WIKMAN

• — Det har varit kul och lärorikt att jobba fram utställningen om invandrare och flyktingar, tycker eleverna i klass 6:1 i Nordmaling. Här är klassen representerad av fr v Ulrika Wikman, Torund Mattsson, Lars Johansson, Tobias Nygård och Lars Hedlund.

25/4 1990
25/4 1990

nytt i korthet kustlandet

• Johan Hörnlund, Robert Eklund och Patrik Birgersson från Levar EFS pojkgupp diskuterar livligt vilket svar de skall skriva på denna kontroll.

FOTO: IRMA JOHANSSON

27/4 1990
27/4 1990

Ungdomar besökte varandra

NORDMALING: Varje år har man som tradition inom EFS i Nordmaling, att ungdomsgrupperna skall besöka varandra på olika platser inom kommunen. I fredags var det Nyåkers flickor och pojkar som stod för värdskapet. Ett antal barn och ledare från den södra delen av kommunen besökte Nyåkers kyrka. Där bjöd ledarna på, förutom en andaktstund, en del olika tävlingar och naturligtvis bjöds alla på saft och smörgåsar.

Begravnings- gudstjänst

— I Catharinakapellet, Nordmaling, hölls på lördagen begravningsgudstjänst efter Gösta Berglund, Nordmaling. Officiant var komminister Walter Hjorth.

— I Catharinakapellet, Nordmaling, hölls på lördagen begravningsgudstjänst efter Oskar Boberg, Rundvik. Officiant var komminister Walter Hjorth.

30/4 1990